ЎзССР Давлат китоб палатаси

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 78 (8. 276) ◆ 1993 йил ◆ 3 май, душанба ◆ Нархи 5 сўм

ТАШРИФ ЯКУНЛАНДИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Германия Федератив Республикасига расмий ташрифи якунланди. Ана шу ташриф чоғида иқтисодий, илмий ва маданий алоқаларни ривожлантириш тўғрисидаги ҳукуматлараро битимлар имзоланди.

Ўзбекистон Республикасининг давлат делегацияси 2 май куни Ватанига қайтиб келди. Тошкент аэропортида Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов ва унга ҳамроҳ бўлган кишиларни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Шавкат Йўлдошев, Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Мавлон Умурзоқов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

«Паризод» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи ва хизматчилари бозор иқтисодиётига ўтиб ишлагандан кейин маҳсулот сифатига алоҳида эътибор бера бошлашди. Бу табиий ҳол, албатта. Чунки ҳозир маҳсулот харидоргир бўлмаса, корхонанинг инқирозга йўл тутиши аниқ.

СУРАТДА: бирлашма цехларининг бирида иш қизғин.

Рустам Шарипов сурати.

ЯРАШГАНИ СИЗНИКИ

РЕСПУБЛИКА либослар марказининг «Модалар театри» саҳнасида кўплаб янги либослар намойиш қилинмоқда. Албатта, буюртмачилар қоматига ярашган бу хил либослар модалари мутахассис ва либос рассомларининг самарали изланишлари маҳсули бўлмоқда.

Марказ ўз маҳсулотларининг ранг-баранг, бежирим ва нафис бўлишига эришиш мақсадида чет эллик мутахассислар билан яқин ҳамкорликни ўрнатишга киришди. Германия, Хитой, Тожикистондан Ўзбекистонга ташриф буюрган мутахассислар марказ фаолияти билан яқиндан танишиб, ўзаро ҳамкорлик алоқаларини йўлга қўйишга аҳдлашдилар.

Тожикистоннинг «Лаҳол» фирмаси ҳам марказ фаолияти билан қизиқиб қолди. Эндиликда икки жамоа биргаликда қўшма корхона очиш тараддудини кўрмоқда.

Асрор ОБИДОВ.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Андижон, Тошкент ва Жиззах вилоятлари фаолларининг йиғилишида Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Жиззах ва Сурхондарё вилоятлари Кенгашлари сессияларида сўзлаган нутқларидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди.

● Бугун Фарғонада Ўзбекистон талабаларининг фестивали очилди.

● Тожикистонга инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш Ўзбекистон жамғармасининг ташаббуси билан 14 та юк машинасида озиқ-овқат, болалар кийим-кечаклари Андижондан Тоғли Бадахшон вилояти аҳолисига етказиб берилди.

● Вазирлар маҳкамаси билан Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгаши ўртасида ижтимоий-иқтисодий масалалар юзасидан ўзаро ҳамкорлик қилиш тўғрисида битим имзоланди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Москвада 1 май куни қатор партия ва ҳаракатлар томонидан уюштирилган намойиш пайтида намойишчиларнинг ҳуқуқ-тартибот кучлари билан тўқнашувлари бўлиб ўтди. Бунинг оқибатида ҳар икки томондан жароҳатланганлар бор. Ушбу тўқнашув юзасидан жиноий иш қўзғатилиб, тергов олиб борилмоқда.

● Сухуми атрофида Грузия—Абхазия қуролли тўқнашувлари давом этмоқда. Ахборот воситалари бу ерда Грузия ҳарбий ҳаво кучларининг самолёти уриб туширилганлигини маълум қилдилар.

● Волга автомобиль заводи ўз автомобилларининг нархини яна оширди. Эндиликда бу корхонада ишлаб чиқарилаётган машиналарнинг энг арзони 1 миллион 325 минг рублни, энг қиммати эса 6 миллион 708 минг рублни ташкил этади.

● Арманистонда ўқув йили 25 июнгача узайтирилди. Чунки қиш пайтида мактаблар иситилмаганлиги сабабли ўқувчиларга уч ой муддатга таътил берилган эди.

● Бойқўнғир космодромидан «Союз» учувчи ракетаси ёрдамида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши учирилди. Йўлдош ичига космик фазони тадқиқ қилишга мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

ХОРИЖДА

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Озарбайжон ва Арманистондан қуролли тўқнашувлар давом этаётган жойларда дарҳол ўт очишни тўхтатишни талаб этди.

● Бугун ЮНЕСКО қарори билан иккинчи бор эркин матбуот халқаро куни ўтказилмоқда.

● 7 нафар АҚШ ва Германия астронавтларининг «Колумбия» кемасидаги парвози аввал режаланган ўн кун ўрнига ўн бир кун давом этадиган бўлди. Улар 6 май куни Ерга тушишлари керак.

● Буюк Британия Бош вазири Жон Мейжор билан Иордания подшоҳи Ҳусайн ўртасида Яқин Шарқдаги можарони бартараф этиш муаммолари юзасидан музокаралар бўлиб ўтди.

● Греция пойтахти яқинида собиқ Югославия республикалари Босния ва Герцеговинадаги можарони тинч йўл билан ҳал қилиш юзасидан халқаро конференция бўлиб ўтмоқда. Унда бир-бирига қарши турган гуруҳлар раҳбарлари иштирок этмоқдалар. Мутахассисларнинг фикрича, бу конференцияда можарони ҳал қилиш юзасидан аниқ бир қарорга келинмаса, Ғарб давлатлари ҳарбий кучни ишга солишлари ҳам мумкин.

● Кувайт Ироқ билан чегараларида қум барханларидан ғовлар ташкил этиб, ҳандақлар қазияпти, чегаралар миналаштирилмоқда. Кувайтликлар буни қўшни давлат томонидан янги ҳужумдан сақланиш мақсадида қилаётганликларини билдирмоқдалар.

● Бир террорчи ўзини ўзи портлатиб юбориб Шри-Ланка Президентини ҳалок этди.

● Америка Қўшма Штатларининг Манхэттендаги федерал судида бу мамлакат тарихида биринчи бор АҚШга қора дорини ҳуфёна олиб келувчи рус жиноятчилари устидан суд жараёни бўлиб ўтди. Тўққиз ҳафта давом этган суддан сўнг бу гуруҳнинг 6 аъзоси қора дорини ҳуфёна келтириш ва тарқатишда айбдор, деб топилдилар.

● Германияда шайбали хоккей бўйича жаҳон биринчилиги ниҳоясига етди. Кеча Россия терма командаси сўнгги икки биринчиликда ғолиб чиққан Швеция жамоасини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратиб, жаҳон чемпиони бўлди.

* *Ғалаба куни олдидан*

ҚАНЧА ЭЪЗОЗЛАСАК ҲАМ ОЗ

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Улуғ Ватан уруши қатнашчиларининг Ўзбекистон Республикаси давлат манфаатларини ҳимоя қилишдаги, унинг иқтисодиёти, маданиятини ривожлантиришдаги, мустақилликни шакллантиришдаги, ёш авлодни тарбиялашдаги катта хизматлари учун, шунингдек, 9 май — Ғалаба куни муносабати билан Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва ногирон байналмилал жангчилар, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларини 10 минг сўм миқдорида пул билан мукофотлаш тўғрисида»ги Фармони ҳамда Ғалабанинг 48 йиллигини ўтказиш тўғрисидаги қарори асосида Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбековнинг «Улуғ Ватан уруши ғалабасининг 48 йиллигини Тошкент шаҳрида байрам қилиш тўғрисида» фармойиши чиқди. Ғалаба байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилий комитетининг раиси, Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари Шуҳрат Илҳомович ЖАЛИЛОВ билан бўлган суҳбатимиз ҳам пойтахтимизда байрам шодиёналарининг ўтиши хусусида бўлди.

— Шуҳрат Илҳомович, байрамни ўтказиш ташкилий комитетининг олиб бораётган ишлари нималардан иборат бўляпти!

— Аввало Президентимиз Ислом Каримовнинг Улуғ Ватан уруши қатнашчилари тўғрисидаги ғамхўрлигидан ҳар бир фахрийларимизнинг боши осмонга етганлигини таъкидлаш жоиздир. Қисқа муддат ичида байрамга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилий комитетимиз аъзолари уч марта йиғилишиб, ўз фикр-мулоҳазаларини жамлаб, катта бир дастур яратдилар. Унга асосан байрам арафасида шаҳримизда бир қатор тадбирлар ўтказилади: 7 май куни зобитлар уйида Республика мудофаа вазирлиги зобитлари билан оналарнинг, уруш фахрийларининг, муддатли хизматни ўтовчи аскарларнинг учрашув кечалари ташкил этилади. Шунингдек, шаҳримиздаги ҳамма Улуғ Ватан урушига бағишланган ёдгорлик комплекслари ободонлаштирилиб, уларнинг ёнида турли учрашувлар, урушда ҳалок бўлган қаҳрамонлар қабрига гулчамбарлар қўйиш, маҳаллаларда фахрийларни шарафлаш, жойларда меҳр-шафқат тадбирларини ташкил этиш, шулар жумласидандир.

— Кенг кўламли бу тадбирларни ўтказишда қайси ташкилотлар ўз ҳиссаларини қўшадилар!

— Шаҳар Ҳокими маҳкамаси билан бирга уруш ва фахрийлар кенгаши, шаҳар ободонлаштириш бош бошқармаси, маданият, молия бошқармалари, «Тошкентсавдо» концерни, «Умумий овқатланиш» давлат концерни ва Ёшлар Иттифоқи юқоридаги тадбирларни ўтказишни ўз зиммаларига оладилар. Шаҳар Ҳокими маҳкамаси 1 миллион 300 минг сўмни байрамни ўтказиш учун сарф этади.

— Ғалаба кунида байрам сайилларини ўтказиш ва шаҳарликларнинг дам олишини уюштириш ҳам кўзда тутилганми!

— Албатта. Ҳеч бир байрам шодиёналарсиз бўлмайди. Шаҳримиздаги барча истироҳат боғларида ҳарбий мавзудаги сайиллар, кинотеатрларда ҳарбий мавзуни акс эттирувчи суратли кўргазмалар, кинофильмлар намойиш этиш, ҳарбий жасорат тўғрисидаги асарларнинг театрларда қўйилиши, Анҳор канали бўйида туман ҳокимликлари кучи билан халқ сайили уюштирилиб, миллий таомлар тайёрланади, катта концертлар қўйилади. К. Маркс кўчасидаги сайилгоҳдаги анъанавий миллий таомлар байрами ва бадиий ҳаваскорларнинг концерт дастури ҳам барчани хушнуд қилади, албатта.

9 май куни эрталаб шаҳар жамоатчилиги вакиллари Номаълум аскар қабри ёнида тўпланишади. Бу ердаги шараф гулчамбарларининг тизмасини қўйиш маросимидан сўнг, хотирлаш ва гул қўйиш маросими Волгоград кўчасидаги ёдгорлик мажмуи ёнида бўлади. Ҳар галгидек байрам маркази Мустақиллик майдонида ўтади. Фахрийларни болаларнинг гулдасталар билан кутиб олиши, учрашувлар, танловлар, санъат усталари иштирокида концерт дастурлари, республика мудофаа вазирлигининг ашула ва рақс дастаси чиқишлари, кинокурилмалар ёрдамида уруш йиллари кинофильмлари намойиш қилинади.

— Байрам дастуридан спорт мусобақалари, ҳарбий техника намойиши ҳам ўрин олганми!

— Ғалаба куни Анҳорнинг сув юзасида байдарка, каноэларда эшкак эшиш бўйича спорт мусобақалари, моторли қайиқларнинг намойишкорона сузишлари уюштириладн. Мустақиллик майдонида уруш йиллари хотираси билан боғлиқ бўлган ёдгорликлар ва хотира ёдгорлик мажмуалари йўналишлари бўйича ўтадиган жамланган спорт эстафетасига старт берилади. Республика мудофаа вазирлиги ҳарбий техника кўргазмасини ташкил қилади. «Ватанпарвар» жамиятининг автомотехника, кемалар, автотехника моделлари кўргазмаси, ҳам шулар жумласига киради.

— Шуҳрат Илҳомович, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари кўрсатган жасорат ҳаммамизнинг кўз ўнгимизда. Ёшларимиз ота-боболари кўрсатган қаҳрамонликдан фахрланиб яшайди. Фахрийларимизнинг бугунги кундаги ёшлар тарбиясидаги хизматлари ҳам бебаҳо. Буларнинг барчасини ҳисобга олиб Президентимиз уларга ва урушда ҳалок бўлганларнинг оиласига 10 минг сўмдан мукофот беришга қарор қилдилар. Бундай ғамхўрлик шаҳар Ҳокими маҳкамаси ва туман ҳокимликлари томонидан ҳам кўрсатиладими!

— Президентимиз Фармонларидан кейин шаҳар Ҳокими Атҳамбек Фозилбеков ҳам фахрийларимизга 3,5 минг сўмдан пул ва совға-саломлар беришга қарор қилди. Бу каби ёрдамларни ўйлайманки, ҳар бир туман, корхона ва муассаса ҳам кўрсатади.

Биз уруш қатнашчиларига атаб «Хотира» китобини ташкил этишга қарор қилдик. Яқин келажакда китобхонлар қўлига тегадиган бу китоб 30 минг нусхада чоп этилади.

Байрам куни Ботаника боғида фахрийларнинг Тошкент шаҳар Ҳокими номидан уюштириладиган қабули театрлаштирилган концерт дастури билан якунланади.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

Суҳбатдош Эркин ТЕМУРОВ.

ФАОЛЛАР ТАЖРИБАСИГА ТАЯНИБ

ЎЗБЕКИСТОН Халқ демократик партияси Собир Раҳимов тумани кенгашининг биносида тумандаги маҳалла комитетларининг раислари билан учрашув ўтказилди. Бундан кўзланган асосий мақсад фахрийлар ҳамда фаолларнинг ҳаётий тажрибасига таянган ҳолда маҳаллаларда, мавзеларда партиянинг нуфузини янада кўтариб, халқ фаровонлиги йўлида тинчлик ва миллатлараро тотувлик ўрнатишга муносиб ҳисса қўшишдан иборат эди.

Туман кенгашининг биринчи котиби Ш. Асомов учрашувни очар экан, ХДП туман кенгашининг олиб бораётган ишлари, шунингдек эришилган ютуқлар тўғрисида қисқача ахборот берди. Бугунги кунда, деди нотиқ, партия фахрийларининг маслаҳатлари ҳамда турар жойларда партиянинг нуфузини кўтаришда тутган ўрни алоҳида эътиборга сазовордир.

Тадбир чоғида «Маданият» маҳалла комитетининг раиси Қ. Қурбонов, «Мевазор» маҳалласи бошланғич партия ташкилотининг котиби З. Ғуломов, туман фахрийлари кенгашининг раиси А. Тохтаров, Чиғатой маҳалласи бошланғич партия ташкилотининг котиби Ш. Қўчқоров, Беруний маҳалласи фахрийлар кенгашининг раиси Й. Иброҳимов, Олмазор маҳалла комитетининг раиси К. Даминов, район маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгашининг раиси Н. Алимов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Нотиқлар туман кенгаши фаолиятини маъқуллаб, партиянинг мавқеини янада мустаҳкамлаш, жойларда партия ташкилотларини тузиш бўйича қўлларидан келган ёрдамни аямай, бутун куч-ғайратларини сарф этишга ишонч билдирдилар.

Санджон ОДИЛОВ.

* *Соғлом авлод учун*

ҚАЛБЛАРГА СУРУР, КЎЗЛАРГА НУР

МУНИС, МЕҲРИБОН ВА МУЪТАБАР ОНАЖОНЛАР! МУҲТАРАМА ОПА-СИНГИЛЛАР! АЗИЗ ҲАМШАҲАРЛАР!

ЮРТИМИЗ Ўзбекистон асрлардан бери орзу қилиб келган — ҳурлик, мустақилликка эришиб, шитоб ила дунё ҳамжамиятида ўзининг ҳаққоний ўрнини эгаллаш сари юз буриб турибди. Ота-боболаримизнинг муқаддас ниятларининг ушалганини кўриш бахтига биз муяссар бўлдик. Бунга юз шукроналар айтсак, ҳурлик шамолларида парпираб турган байроғимизга боқиб, фахр этсак, муҳтарам Президентимиз Ислом Каримовга қанча олқишлар йўлласак кам!

Мустақил юрт — ўзининг алп ўғлонлари билан бақувватдир. Чиндан ҳам ҳар бир ўзбек оиласидаги ота-она фарзандларининг бўй-бастн, соғлом ва дуркун ўсишини кўриб, саодатманд бўлади. Демак, ҳар бир онанинг келажак олдидаги вазифаси — соғлом фарзандни вояга етказишдир. Шу нуқтаи назардан қараганда Президентимиз муҳтарам Ислом Каримовнинг «Соғлом авлод учун» орденини таъсис этиш тўғрисидаги Фармони ғоят ҳаётийлиги билан ҳам қадрлидир. Зеро Президентимизнинг кўплаб Фармонларида аёллар, болаларнинг сиҳат-саломатлиги ҳимоя қилинадими, бу биз — аёлларга ҳамиша куч-қудрат бахш этиб келди.

«Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилиши бу энг аввало юрт олдидаги, келажак олдидаги бурчни англашдир. Чиндан ҳам авлоди баркамол ўсган элнинг келажаги ёруғ бўлади. Бу баркамолликни тарбиялаш эса биз аёлларнинг зиммасидадир. Келажак наслимиз киндик қони тўкилган табаррук заминни, шу Ватаннинг барча бойликларини кўз қорачиғидек асрайди, мустақилликни кўкрак кериб ҳимоя этади, чинакам миллий ғурур эгаси эканини намойиш қилади. «Соғлом авлод учун» орденида ана шу фазилатлар намоён бўлиб турибди. Худди ана шунинг учун ҳам Президентимиз Ислом Каримовнинг ғамхўрлиги қалбимизга сурур, кўзларимизга нур бағишлади десак асло лоф бўлмайди.

Халқимизда «Соғлом танда — соғлом ақл» деган доно нақл бор. Лекин соғлом оиласиз соғлом авлоднинг ҳам юзага келиши мушкул. Тошкент шаҳар хотин-қизлар комитети Республика хотин-қизлар комитети билан биргаликда элимизнинг келажагини ўйлаган барча ҳамшаҳарларимизни «Соғлом авлод учун» ҳаракатини бошлашга ва уни кенг қанот ёйдиришга даъват этамиз. Бу эзгу ишимизни шаҳар Ҳокими Атҳамбек Фозилбеков ҳам маъқулладилар.

Бугун эсиб турган ҳуррият насими диёримизда мангу манглайимизни сийпалаши учун, абадий барқарор бахтимиз учун ҳамма бошлаган ҳаракатимизга қўшиладн, деб ўйлаймиз. Келажак оналар қўлида, оталар зиммасида эканлигини ҳар лаҳза ҳис қилган қалби дарё ҳамшаҳарларимиз бу ҳаракатнинг олдинги сафларида боради деб ишонамиз.

Тошкент шаҳар хотин-қизлар комитети.

Тошкент шаҳар уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши.

МОВАРОУННАҲР МУСУЛМОНЛАРИ ИДОРАСИ УЛАМОЛАР КЕНГАШИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси уламолар кенгашининг йиғилиши бўлиб ўтди. Бошқарма ҳайъати раиси жаноб муфтий Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф ҳазратлари дам олишлари муносабати ила Баҳоуддин Нақшбандий масжидининг имоми, устоз ҳожи Муҳторжон Абдуллаевга Мовароуннаҳр мусулмонлари диний бошқармаси ҳайъати раиси вазифасини вақтинча бажариб туришларини таклиф этди. Ҳайъат аъзолари муфтий ҳазратларининг таклифларини қўллаб-қувватлаб, жаноб Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф идора раисининг ўринбосари сифатида хизматларини давом эттиришларига қарор қилдилар.

Ҳайъат аъзолари Ўзбекистон Республикаси Президенти, истиқлолимиз — мустақиллигимиз рамзи, муҳтарам жаноб Ислом Каримов юритаётган тинчлик, осойишталик, ҳамкорлик ва биродарлик сиёсатини тўла-тўкис қўллаб-қувватлашларини изҳор этиб, ҳурматли Президентимиз номларига мурожаатнома қабул қилдилар.

(ЎзА).

ДУНЁ БЎЙИЧА ҲАМКОРЛИК

МУСТАҚИЛ диёримизда яна бир халқаро уюшма тузилди. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг бевосита аралашуви ва кўмаги билан янги иш бошлаган дефектологларнинг бу нуфузли ташкилоти ақли заиф ва нутқи яхши ривожланмаган болалар таълими ва маънавий камолоти билан яқиндан шуғуллана бошлади.

Уюшманинг хориж билан алоқаларини мустаҳкамлашга қаратилган тадбирлар мажмуи ҳам ишлаб чиқилмоқда. Ана шу дастурга биноан Ўзбекистон дефектологлар уюшмасининг чет эллардаги кўзга кўринган йирик дефектологлар билан ҳамкорлиги кенг йўлга қўйилади.

Халқаро ташкилот ҳузурида хориждаги узоқ ва яқин давлатлар билан алоқалар бўлими тузилиши бу соҳадаги тажриба ва билимларни дунё миқёсида ўрганиш имконини туғдирди.

Чет эллар билан алоқа ўрнатиш режасини амалга оширишда америкалик, японилик мутахассисларнинг бевосита иштироки катта бўлмоқда. Америка Қўшма Штатларида заиф болалар билан ишлаш дастури устида катта фаолият кўрсатаётган муассаса раҳбари Юнис Кеннеди яқинда Тошкентга ташриф буюрди. Дефектолог хоним ўзбекистонлик ҳамкасблари ишларидан яқиндан хабардор бўлди, ҳамда ўз режалари билан ўртоқлашди.

Канада ва Япония мутахассислари ҳам ўзбекистонлик дефектологлар фаолиятига яхши баҳо бермоқдалар. Улар Ўзбекистонда бўлиб орттирилаётган тажриба ва билимлар билан атрофлича танишдилар. Логопедлар, психологлар ва мутахассислар илмий-услубий ҳамкорлигида йўлга қўйилаётган илғор тарбиявий усуллар хорижлик ҳамкасбларда яхши таассуротлар қолдирди.

Жаҳон миқёсида ҳам бу соҳадаги тажриба ва билимлар кенг ўрганилмоқда. Шу мақсад йўлида махсус каталоглар намуналари тайёрланди. Болалар билан ишлаш бўйича тўпланган илмий материаллар ва ҳужжатлардан иборат бу каталоглардан айрим нусхалари хориждаги узоқ ва яқин давлатлар билан алоқалар бўлимига ҳам юборилди. Ушбу каталоглар Вашингтонда тайёрланиб, жаҳоннинг турли бурчакларига тарқатилди.

Ваҳоб ВАЛИЕВ.

ЎҚУВЧИЛАРГА ПУЛ МУКОФОТИ

ЎҚУВЧИ-ёшларнинг тарбиясига Сергели туманидаги кўпчилик мактабларда алоҳида аҳамият берилмоқда. Бунда барча жамоат ташкилотлари, маҳаллий ҳокимият, маҳалла ва уй-жой комитетлари, ота-оналар кенгашлари ягона тарбиявий дастур асосида ҳамкорлик қилмоқдалар. Бунга тумандаги 273-мактаб ўқитувчилар жамоаси ва Усмон Юсупов маҳалла комитети раиси Файзулла Абдурасуловнинг ўзаро ҳамкорлигини мисол тариқасида кўрсатиш мумкин.

Ҳар йили бу масканда янги ўқув йилининг бошида йиллик режа тузиб олинади. Мактаб ва маҳалла ҳамкорлик иш режасида чоракни фақат «5» (аъло) баҳода якунлаган ва намунали хулққа эга бўлган ўқувчилар, тадбиркор, ижодкор синф раҳбарларини мукофотлаш белгилаб қўйилган. Шу шартномага асосан ҳар бир чорак якунида маҳалла жамғармасидан аълочи ўқувчиларга 100 сўмдан, синф раҳбарларига эса 500 сўмдан пул мукофоти топширилмоқда.

Мазкур ўқув йилининг биринчи чорак якунига кўра 8 та ўқувчига, иккинчи чорак якунига кўра 32 ўқувчига, учинчи чорак якунига кўра 38 ўқувчига ва 2 та синф раҳбарларига, жами 8800 сўм пул ўқувчи, ота-она ва маҳалла комитетининг раиси иштирокида тантанали равишда топширилди. Бундай ҳамкорлик мактабда ўқув-тарбия ишларининг яхшиланишига катта таъсир кўрсатмоқда.

Омон МАМАСОЛИЕВ.

* *Мутасаддилар фикрича...*

ТАКСОФОН ЖЕТОНЛАРИ ҚАЕРДА СОТИЛАДИ?

⊙ Ҳурматли таҳририят! Шаҳар таксофонларидан фойдаланиш ҳақида маълумот берсангиз. Эшитишимизча ҳар бир алоқа — сўзлашув учун 5 сўмлик жетонлар жорий этилган эмиш. Бундай жетонларни қаердан сотиб олиш мумкин!

Ҳолмурод МЎМИНОВ, меҳнат фахрийси.

Қаҳрамон МУРОДОВ, Тошкент шаҳар таксофон боғламаси бошлиғи:

— Идорамизнинг ташкил этилганига эндигина икки йил бўляпти. Шундан бери унинг 164 кишилик хизматчилари анчагина ишларни бажариб қўйишди. Улар ёрдамида шаҳарнинг турли жойларига 4 мингдан ортиқ таксофонлар ўрнатилди. Ҳозир улардан 3120 таси ишлаб турибди.

Бозор иқтисодиёти туфайли бизнинг ишимизда ҳам бир қанча ўзгаришлар рўй берди. Ҳатто таксофонлардан фойдаланувчи жетонлар масаласи ҳал этилгунча бир неча ой текин сўзлашув усули ҳам жорий этилди.

Шу йилнинг январь ойи бошигача минсклик шартномачиларимиз бизга ярим миллион дона жетонлар етказиб бериши керак эди. Бироқ буюртма муддатидан анча кечикиб келди. Шунинг учун шу йилнинг 15 мартидан бошлаб Тошкент шаҳрида таксофонлардан жетонлар ёрдамида фойдаланиш тартиби жорий этилди.

Бу жетонлар шаҳримиздаги газета ва журналлар сотиладиган дўконларда, алоқа бўлимларида, шаҳарлараро сўзлашув станцияларида сотилмоқда.

Жетонлар таъминотида узилиш бўлмаслиги учун уни ўзимизда — Янгийўл ва Чирчиқ шаҳарлари корхоналарида ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик.

Шу ўринда бир муаммо ҳақида сўзламай иложимиз йўқ. У ҳам бўлса ножўя хатти-ҳаракатлар орқали таксофонларга шикаст етказувчилар ҳақида. Кўпинча шаҳар аҳолисидан таксофонларнинг бузуқлиги ҳақида шикоятлар эшитишимизга тўғри келяпти. Улар албатта ҳақдирлар. Чунки кўпинча бугун ўрнатилган таксофонларни эртага эшитгичи юлуқ, рақам терадиган қурилмаси кўчириб олинган ҳолда кўриш мумкин. Албатта идорамиз ходимлари бу аҳволдан қутулиш йўлларини излашмоқда.

Куни кеча Тошкент шаҳар Ҳокими ҳузуридаги Маслаҳат кенгаши йиғилишида ҳам шу масала ҳусусида гап борди. Зиммамизга барча шаҳар таксофонлари барқарор ишлашини таъминлаш, уларнинг ташқи кўринишини яхшилаш юзасидан чора кўриш вазифаси топширилди.

Яқин келажакда шаҳар таксофонлари ишини тўла таъминлаш ва уларни хавф-хатардан асраш мақсадида шаҳар ҳудудида таксофонлар билан сўзлашувчи махсус хоналар ташкил этишни мўлжаллаб турибмиз.

Тошкент агрегат заводи қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган тракторлар учун эҳтиёт қисмлар ишлаш билан бир қаторда бозор иқтисодиёти шароитида дуч келинаётган қийинчиликларга қарамай энг ноёб ва зарур бўлган халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйган. Бунга, албатта жиддий изланишлар туфайли эришилмоқда.

Суратчаш Равиль Альбеков яқинда шу корхонада бўлиб, улар эришаётган ютуқлар билан танишишдан ташқари айрим лавҳаларни суратга олиб қайтганлар. Ушбу суратларда (чапда) 1-цехнинг илғор ишчиси, ёш бўлса-да ўз ишининг моҳири чилангар – йиғувчи Эгамберди Алимов. У қишлоқ хўжалик тракторларининг олд қисми учун эҳтиёт қисмлар йиғади.

Яхши ишлаш билан бир қаторда Тошкент политехника институтининг 3-курсида таҳсил олмоқда.

Йиғув цехининг қадоқловчиларидан Хатира Охунжонова ва Бахтиёр Суяровларнинг чаққонлигига барча ҳавас билан қарайди. Улар болалар велосипедини бир зумда бежирим қилиб қадоқлашга улгурадилар.

Тайёр маҳсулотлар тарқатиш бўлимининг бошлиғи Алишер Отахонов энг сўнгги чиқарилган болалар велосипедининг намойиш этмоқда. Уларнинг сони қанча кўп бўлса, келажак авлод — болалар шунчалик севинишлари ҳеч кимга сир эмас. Шунинг учун бу корхонада халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор қаратилган.

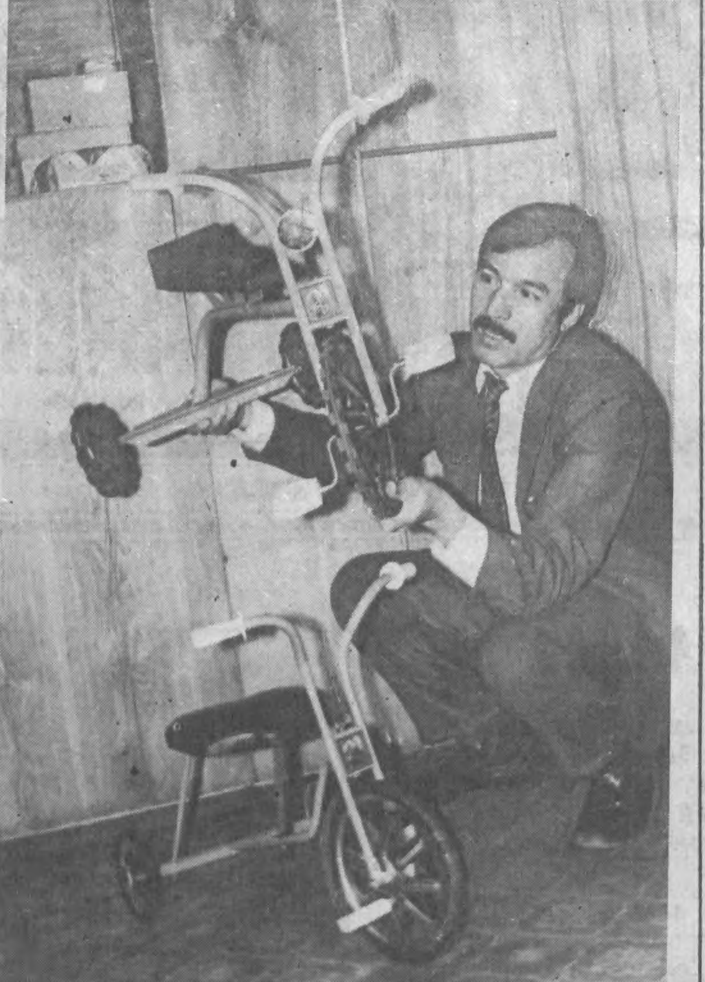

ЮРТИМИЗ ТАРАННУМИ

ТОШКЕНТ шаҳар «Тез тиббий ёрдам» клиник шифохонасида яхши шодиёна ўтказилди. Юрт, мустақиллик тараннум этилган мазкур тадбирни шифохона бош ҳакими, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган соғлиқни сақлаш ходими Тоҳир Миродилов кириш сўзи билан очиб, барчани қутлади. Шунингдек, йиғилганларни Чўпонота маҳалласининг фаолларидан бири, «Шарқ юлдузи» журналининг бош муҳаррири Ўткир Ҳошимов, соғлиқни сақлаш аълочиси Козим Ибодхўжаев, ҳамшира Зинаида Медведова, болалар шифокори Нодира Ҳолмуҳамедова ва бошқалар ҳам табриклашди.

Ноз-неъматлар билан безатилган дастурхон атрофига жамул-жам бўлган меҳмонларни хушовоз хонанда Бахтиёр Тўлаганов, бадиий сўз устаси Собит Асомов, шифохона бадиий ҳаваскорлар дастаси хушнуд этишди.

Эркин ҚОДИРОВ.

Ўзбекистон— мустақил давлат

МАДАНИЯТИ БУЮК ХАЛҚ ИСТИҚБОЛИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциацияси тузилганига ҳали бир йил ҳам тўлгани йўқ. Шунга қарамай у хорижий давлатлар билан ҳар томонлама муносабатларни ривожлантиришда кўпгина ишларни амалга ошириб, республикамизнинг нуфузли ташкилотларидан бирига айланмоқда. Мухбиримиз шу ассоциациянинг президенти Наим Ғойипов билан ушбу ташкилот фаолияти хусусида суҳбатлашди.

— Наим Ёвқочевич, мана сиз раҳбарлик қилаётган миллий ассоциация ҳозирча республикамизнинг кенжа ташкилотларидан бири ҳисобланади. Айтингчи, бу ассоциацияни тузишдан кўзланган мақсад нима ва у асосан қандай вазифаларни бажаради?

— Ўзбекистон Республикаси маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциацияси ўтган йили тузилди. Уни тузишдан кўзланган мақсад хорижий давлатлар билан ижтимоий соҳалар, яъни маданият, маърифат, фан-техника соҳалари бўйича алоқа ўрнатишдан, шунингдек, чет элларда халқ дипломатияси ҳаракатини ривожлантириш, бирадарлашган шаҳарлараро муносабатларни такомиллаштириш, хориждаги ватандошлар билан алоқани йўлга қўйишдан иборат. Шу билан бирга бошқа давлатларда республикамиз мустақиллигини ташвиқот қилиш, Президентимизнинг олиб бораётган ички ва ташқи сиёсатини тарғиб этиш, халқлар, миллатлар ўртасида тинчлик, дўстлик, биродарликни ривожлантириш ҳам бизнинг асосий мақсадимиздир. Бундан ташқари миллий ассоциация республикамиздаги чет эллар билан алоқа қилувчи вазирликлар, ташкилотлар, идоралар, корхоналар ишини мувофиқлаштириб боради. Бизда ҳозир бевосита хорижий давлатлар билан ҳамкорлик қилувчи 25 га яқин жамият бор. Булар Хитой, Жанубий Корея, Ҳиндистон, Туркия, Покистон ва бошқа давлат жамиятларидир. Биз уларни қайтадан рўйхатдан ўтказиб, ҳуқуқий мақом беряпмиз.

Бизнинг биринчи галдаги вазифамиз чет элларда маданият соҳасида фото, тасвирий санъат, халқ бадиий ҳунармандчилиги, янги чоп этилаётган китоблар кўргазмаларини ташкил қилиш, ўзбек миллий санъатини тарғиб этишга қаратилган. Бундан ташқари соф маданий муносабатларнинг моддий асосларини ривожлантиришга эътиборни кучайтириш ҳам фаолиятимизнинг асосини ташкил этади.

— Ассоциация тузилганидан бери қандай ишлар амалга оширилди?

— Қилинган ишлар ҳақида тўхталадиган бўлсак, улар талайгина. Жумладан, ўтган йилда Финляндияда Ўзбекистон маданияти кунларини ўтказдик. Покистонда ўзбек санъати кунлари ташкил этилди. Покистоннинг Лоҳур шаҳрида Ўзбекистон — Покистон иқтисодий-маданий маркази тузилди. Ҳозирда бу марказ ҳар икки соҳани ривожлантирмоқда. Хитой Шинжон уйғур мухтор туманида Дўстлик халқ жамияти билан катта ишлар олиб борилмапти. Бу мухтор туман билан тузилган ўзаро шартномага мувофиқ Сирдарё ва Қорақалпоғистон Республикасида қоғоз ишлаб чиқариш қўшма корхонаси қуриляпти.

Халқ дипломатиясини ривожлантиришда ҳам бирмунча ишлар амалга оширилди. Бу тадбирлар айниқса, Япония ва Америка Қўшма Штатлари билан самаралироқ бўлмоқда. Япониядаги Дўстлик жамияти билан тузилган шартномага биноан улар ўтган йил турли мутахассислардан иборат делегация жўнатди. Биз уларни ўзбек оилаларига жойлаштирдик. Турли соҳага оид илмий симпозиумлар ўтказилди. Тажриба алмашишди. Бу йил бизнинг иккита, яъни шифокорлар билан тил ўрганувчи талабалар гуруҳи Японияга юборилади. Америка Қўшма Штатлари билан ҳам худди шундай. Американинг Франше-Форс, яъни «Дўстлик кучи» деб номланган халқаро ташкилоти орқали ноябрь ойида бир гуруҳ делегация келди. Декабрь ойида эса бизникилар у ерга борди. Бунга ўхшаган мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

— Чет эллардаги ватандошларимиз билан олиб борилаётган алоқалар ҳақида ҳам тўхталсангиз...

— Миллий ассоциация фаолиятининг асосий йўналишларидан бири хорижий ватандошлар билан алоқаларни мустаҳкамлашдир. Бу соҳа ҳозир жуда кенгайиб кетди. Республикамиз мустақиллигини мустаҳкамлашда, сиёсатини кенг тарғиб қилишда хорижий ҳамюртлардан фойдаланишни кўзда тутганмиз. Саудия Арабистони, Америка, Канада мамлакатларида ўзбеклар жамоасининг марказлари бор. Ҳатто Австралиянинг ўзида иккита ўзбеклар ташкилоти мавжуд. Булар «Австралия ўзбеклари ассоциацияси» ҳамда «Турон ассоциацияси». Биз шу марказлар билан доимий алоқадамиз. Уларга даврий нашрлар, Ўзбекистонда қабул қилинган қонунлар, суратли кўргазмалар ва бошқа нарсаларни юборамиз. Хуллас, бизнинг ғоямиз билан уларнинг ғоялари мослаштирилмоқда. Бундан ташқари биродарлашган шаҳарлар билан ҳамкорлигимиз анча жонланди. Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Хива шаҳарлари дунёнинг 50 дан ортиқ шаҳри билан биродарлашган. Биз уларнинг муносабатларидан яхши фойда, самара кўзламоқдамиз.

— Энг асосий масала иқтисодий таъминот қандай йўлга қўйилган? Ишларни амалга оширишда маблағ етарли бўляптими?

— Миллий ассоциация давлат қарамоғидаги ташкилот. Ҳар бир масалада ҳукумат ёрдам беряпти. Бироқ, ҳадемай биз ўзимизни маблағ билан таъминлаймиз. Чунки республикада фаолият кўрсатаётган жамиятларнинг давлат банкларида ўз жамғармалари бор. Ҳар қандай жамият Тошкентда маданият соҳасида истаган корхонасини очиши мумкин. Шундай корхоналар ҳозир рўйхатдан ўтяпти. Кейинчалик ассоциация ҳам пул ишлайди. Битта мисол. Ўзбекистон — Ҳиндистон жамияти ҳамкорликда Қарши шаҳрида чой қадоқлаш фабрикасини республика қонунлари асосида ташкил қилди. Ҳадемай бундай корхоналар кўплаб қурилади. Юқорида айтганимдек соф маданий муносабатларнинг моддий асосларини ривожлантириш ҳам ўз вазифамиздир.

— Келгусида қандай режаларни амалга оширасизлар?

— Режаларимиз жуда кўп. Уларнинг ҳаммаси бир мақсадга, яъни Ўзбекистон миллий маданиятини бошқа давлатларда ривожлантиришга қаратилган. Маданий алоқаларни мустаҳкамлаш билан республикамизнинг ривожланган давлатлар қаторидан ўрин олишига ҳисса қўшамиз. Бунга албатта эришамиз. Чунки бизнинг миллатимиз буюк, маданиятимиз буюк. Зеро, маданияти буюк халқнинг истиқболи порлоқдир.

Суҳбатдош Назира СОДИҚОВА.

Бизни ўйлантираётган муаммолар

ҲУНАРМАНДЛАРГА ШАРОИТ ЗАРУР

ЎТГАН якшанба куни кетмон сотиб олиш учун Эски Жўва бозорига боргандим. Кўпдан бери ҳунармандчилик дўконларида бўлмагандим. Шунинг учун адашмай деб, бир кишидан суриштиргандим.

— Ўғлим, темирчилар ҳалигача ўша эски жойида, — деди у.

Кўкалдош мадраса масжидининг орқа томонидаги эски кўча. Қишда лой, ёзда чанг. Кеча ёғиб ўтган ёмғир ҳалқоблари ҳар ерда тўпланиб қолган. Мадраса-масжид атрофи таъмирланаётганлиги сабабли торгина кўча янада кичрайиб икки киши базўр сиғадиган аҳволга келган.

— Темирчи, ҳунармандларга тузукроқ жой битмадида, — деди кетимдан келаётган қария, — менинг ёшлигимда худди шу аҳвол эди. Орадан 50 йил ўтсаям ўзгармади. Кеча бозорга кириб келган тижоратчиларга данғиллама дўконлар бериб қўйишди. Ҳунармандлар эса шу лой кўчадан у ёғига ўтишолмаяпти.

Бояги кишининг гапи таъсир қилдими, ёки муҳташам бозорни кўриб, кейин эски кўчага кирганимгами, ҳунармандлар дўконлари 30—40 йилларни тасвирлайдиган фильм манзараларини кўрсатаётгандай туюлди. Пастаккина устахонада бир киши темирни қисқич билан ушлаб турибди, иккинчиси сандон уряпти.

— Ота-бувам темирчи ҳунарманд ўтишган. Дадам раҳматли ёшлигимда бекор юрма, ҳунар ўрган, бир кун асқотади, деб ёнларига олгандилар. Мана 40 йилдан бери шу касбдан нон ейман, — деди Мақсуджон ака Имомқулов. — Фарзандларимга ҳам ўргатдим. Улар ҳам бу касб сир-асроридан хабардор бўлишяпти.

Гап айланиб шарт-шароитга тақалди. Мақсуджон ака шуни кутиб турган эканми, анча очилиб кетди:

— Янги бозор қуриладиган кезларда икки-уч нафар йигит келиб, шаҳар меъморчилик бошқармасиданмиз, ҳамма ҳунармандчиларга янги бинолар қуриб берилади. Устахоналарингиз қандай бўлиши керак, деб биздан маслаҳат олишди. Бозорнинг қатор расталари қурилаётганида жуда хурсанд бўлдик, шу эски жойдан кўчар эканмиз, деб. Бироқ, дўкон битгандан кейин озгина дилимиз хира бўлди. Биринчидан у ердан бизга жой тегмади. Иккинчидан, у ерда темирчи ҳунармандлар учун шароит йўқ.

Ўзингизга маълум, устахонамизда темирларни қизитиш учун олов ёқилади. Янги расталарда эса бунинг учун жой қилинмаган. Суриштирсам бу дўкон фақат тайёр нарсаларни сотишга мўлжалланган дейишди.

Лекин бизда доимо олов ёниб туриши керак. Чунки, кимдир кетмоннинг сопи тикроқ бўлсин дейди, иккинчиси ётиқроғи маъқул дейди. Бошқаси эса ўроғини чаппасига айлантириб бер, дейди. Буларнинг ҳаммаси 10-15 дақиқада харидор кўз олдида бажариладиган иш. Шунинг учун устахонада шароит тайёр бўлиш керак.

Шу орада бир аёл келиб гўшт қиймалайдиган болтачани кичрайтириб беринг, деб илтимос қилди. Яна бири теша сотиб олди.

— Яхшиям шу усталар бор экан. Чилонзордан келяпман. Бу асбобларни дўкондан тополмайсан. Барака топинглар, — дея дуо қилди кекса аёл.

Ўрта ёшли бир киши келиб Мақсуджон акага:

— Бориб келдим, ҳаракат қилмасак ўша жойдан ҳам қуруқ қоладиганга ўхшаймиз. «Усто» ҳунармандчилик идораси раҳбарининг айтишича битаётган расталар етмас экан, — деди.

Ўзини Мўминжон Абдураҳмонов деб таништирган бу кишининг ҳам ота касби темирчилик экан.

— Мақсуджон ака тўғри айтибдилар, — деди у гапнинг нима ҳақда кетаётганлигини эшитиб, — Биз бозордан ажралиб қолганмиз. Темирчилар, тунукачилар ясайдиган маҳсулотлар ҳаммага керак. Баланд қаватли иморатдагилар ҳам ҳокандоз, теша, чопқи ишлатади. Ҳар бир уйда кетмон, белкурак зарур. Элга фойдамиз тегаётганидан мамнунмиз. Бизга шароит ҳам зарур. Ҳозирча темирчилар ҳар ерда жойлашганмиз. Агар рухсат беришса «Болалар дунёси» дўконининг нариги томонида бузилган жойларда ўзимизга дўкон устахона қуриб олардик. Ҳозирги иқтисодий қийинчилик даврида давлатимизга қурилиш осон бўлаётгани йўқ. Шунинг учун ўз маблағимиз ҳисобига қуриб, бозордаги 10 га яқин темирчилар кичкина ҳунармандчилик марказини ташкил этардик. Албатта қурилиш меъморчилиги, юқоридагиларнинг хоҳишига, бозор меъморчилигига уйғунлашган ҳолда бўлади.

Мақсуджон ака ҳам бу таклифни қўллаб-қувватлаб:

— Бозорда расталар алоҳида бўлганидек, биз темирчилар ҳам бир жойда ишлардик. Харидорларга ҳам осон бўларди, — деди у.

Бозорнинг янги қурилган расталари улкан савдо шаҳарчасига янада салобат бахш этган. Гарчи бу ерда қурилиш ишлари тўла тугамаган бўлса-да, расталар эшиги очилиб, савдо-сотиқ бошланиб кетган. Бешик сотаётган йигитни суҳбатга тортдик.

— Уч-тўрт кун бўлди, бу ерга кўчиб ўтдим. Кенг, ёруғ хона, анча қулай, — деди Зикрилла Ҳакимов. — Юқори кучланишли электр қувватларини ўтказиб беришса электр дастгоҳни ҳам ишлатса бўларди. Лекин бу ер асосан савдо-сотиқ учун мўлжалланган экан.

— Ҳар бир дўконча орқасида ҳам жой бор, — дейди қўшни хонадаги йигит Ҳаким Ғоипов. — Шу ерни ҳам бизнинг ихтиёримизга беришса айни муддао бўларди. Чунки, бу ерда фақат майда-чуйда ишларни қилса бўлади. Дурадгорчилик ишлари учун шароит керак. Яна бир томони хоналарда ҳаво алмаштирадиган мослама йўқ. Ҳадемай, иссиқ кунлар бошланади, ундан ташқари бешик, каравотларнинг бўёғи анқийди, ёғоч ҳам ўзидан ҳид тарқатади.

Дарҳақиқат, бозор расталари битиб, ҳунармандлар жойлашяпти. Лекин шу билан бир қаторда айрим муаммолар, юқоридаги усталар томонидан билдирилаётган эътирозлар ҳам туғиляпти.

Тошкент қадим-қадимдан уста ҳунармандлар шаҳри эканлиги билан жаҳонда ном таратган. Шу сабабли асрлар бўйи давом этиб келаётган анъаналар, миллий ҳунармандчиликни эъзозлаб, намойиш қилиб келаётган халқ усталарининг таклиф ва эътирозларини мутасадди раҳбарлар тўғри тушуниб, чора-тадбирлар кўрадилар деган умиддамиз.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

1-уйсозлик комбинатига қарашли 2-пардозлаш бошқармасида кўп йилдан буён меҳнат қилиб келаётган қурувчилар, пардозчилар бор. Улардан бири Ёлқин Халиловдир. У 21 йилдан буён шу ерда меҳнат қилади. Бошқа турдош касбларни бажариш билан бирга бригадир ёрдамчиси ҳамдир. Ҳаммамизга маълум кейинги вақтда қурилишларда ҳам ишлаш осон бўлмаяпти. Лекин бу бошқармадагилар ўзлари учун белгилаган топшириқларини сифатли қилиб бажаришга ҳаракат қилишмоқда.

СУРАТДА: Ёлқин Халилов иш устида.

Андрей Пишненко сурати.

Тошкентликлар дастурхонига

ПОЛИЗЧИЛАР ҲИММАТИ

ШАҲАРЛИКЛАР дастурхони баҳор ноз-неъматлари, турли кўкатлар билан тўлиб бораётган айни пайтда бозорларда, сабзавот дўконларида помидор ва бодринг нархи кун сайин тушиб, харидорларга озгина бўлса-да хурсандлик, дастурхонга файз киритяпти. Масалан, апрель ойининг биринчи ўн кунлигида бозорларда 700—800 сўм бўлган помидор бугун 450 сўм, бодринг 600 ўрнига 200—250 сўмдир. Куни-кеча сабзавот дўконига кириб помидорнинг 439, бодрингнинг 180 сўмлигини кўриб, тўғриси харид қилмасдан чиқолмадим. Демакки, эртага бу нарх-наво яна ҳам тушиб боришига минг бор ишонч ҳосил қилдим.

Хўш, бозорларимизда нарх-навонинг кунаро тушишида ўз ҳиссасини қўшаётганлар ҳақида ёзмаслик мумкинми? Асло мумкин эмас. Шундай экан, келинг...

Шаҳар деҳқончилик саноати комбинатига қарашли Қўйлиқдаги 1-иссиқхона хўжалигини бошқариб келаётган Меҳриддин Аҳмедов ёш бўлишига қарамасдан яхшигина мутахассис. Жамоа ҳисобида борйўғи 50 гектар ер майдони бор. Шундан 23 гектари иссиқхоналардир.

Қувончлиси шундаки, жамоа меҳнаткашлари йилига икки бор ҳосил олиб, эрта баҳор ва ёз давомида, куз ва қаҳратон қишда шаҳарликлар дастурхонига помидор, бодринг, бошқа мева ва сабзавотларни етказиб беришмоқда.

— Март ойининг бошидан биринчи ҳосилни йиғиштира бошладик, ҳозиргача 200 тоннага яқин помидор, бодринг, кўк пиёз ва бошқа кўкатларни савдога чиқардик, — дейди жамоанинг маҳсулотларни чиқариш бўлими бошлиғи Содиқ Назаров. — Шу кеча-кундузда ҳар куни 10—15 тонналаб турли маҳсулотларни чиқаришга эришяпмиз.

Хўжаликда 8 та бригада иш олиб боряпти. Ҳар бир бригада ер майдони ижарачиларга бўлиб берилган. 3-бригадада шағал билан гидропоник усулда помидор, бодринг ўстирилади. Ушбу бўлим бошлиғи Аброр Сулаймонов ўз билим-тажрибасини ошириб бориб, голландияликлар тажрибасини 3 ой давомида ўрганиб қайтган талабчан ёшлардан. 3 гектардан ортиқ майдондаги иссиқхонада етиштирилаётган ҳосилдан қувониб турган бригада аҳли режадаги 11—12 килограмм ўрнига ҳар квадрат метр майдондан 15—16 килограммдан ҳосил олиш ниятида.

— Голландияда 90—95 фоиз маҳсулот асосан иссиқхоналарда етиштирилади. Энг юқори технология билан жиҳозланган иссиқхоналарни кўриб кўзинг қувонади. Ишчи кучи жуда кам ишлатиладиган бундай иссиқхоналарда ҳосилни йиғиштириб олиш ҳам роботлар орқали бажарилмоқда, — деб ўз таассуротларини ўртоқлашди Аброржон.

Бригада ўтган йилни 1,8 миллион соф фойда билан якунлаб, шундан 550 минг сўмини ишчиларга мукофот пули сифатида тарқатди.

8-бўлимда бўлганимизда ҳам Комил Нуриддинов бошлиқ жамоанинг зўр ғайрат билан ишлаётганлигига гувоҳ бўлдик. 1,5 гектар ерда помидорнинг «Домбила» навидан яхшигина ҳосил кўтаришяпти.

Иссиқхонада ишчи-деҳқонлар учун барча қулайликлар яратиб берилган. Ҳар куни тушлик бепул. Бундан ташқари ҳар бир ижарачи ўзи етиштирган маҳсулотнинг ўттиз фоизини ўз таннархида олиб, бозорларда сотиш имкониятига эга. Режадан ортиғи ҳам худди шундай. Ижарачилар йил бошиданоқ 30—40 минг сўм маошдан ташқари даромад ҳам қилишгани ҳақида гапириб ўтишди. Шу боис ҳам ғайрати баланд полизчилардан Саодат Алиматова, Саломат Эгамбердиева, Зулхумор Жабборова, Асалат Норхўжаева, Махсуда ая Саидхўжаева ва Гулзуҳра опа Қаюмовалар ўз меҳнатидан хурсанд.

Қўйлиқдаги 1-иссиқхона хўжалигини агрофирмага айлантириш, илғор хорижий технологияни иссиқхоналарда жорий қилиш ҳақида фидойилик билан ишлаётган Меҳриддин Аҳмедов биздаги қуёш ҳарорати қулайлиги катта фойда бериши ҳақида тўхталиб, хорижда ҳар квадрат метр майдондан 70 килограммгача ҳосил олинаётгани, бизда ундан ҳам ошишига имконият борлигини айтиб ўтди.

Ҳа, «Интилганга толе ёр» деб бежиз айтмайдилар. Ўйлаймизки, ютуқлар сари интилаётган жамоа бундан кейин ҳам ўз олдиларидаги режаларни уддалаб, қишин-ёзин шаҳарликлар дастурхонини тўлдириб келаверадилар. Ўтган йилни 8 миллион сўм соф фойда билан якунлаган жамоанинг бу ютуғини янада оширишига сира шубҳамиз йўқ.

Эркин ЭСИРГАПОВ.

Луқма

УЯЛМАЙ-НЕТМАЙ...

АГАР шу хонадондан лаби учган пиёла йўқолгудек бўлса, қидиришармикин? Қидирганда қандоқ. Куйган лампочка-ю, синган шишани ҳам «пуф-пуф»лаб қутичага солиб қўйишса керак.

Бу оилада фақат бир нарсани аяшмайди, бир нарсага ачинишмайди, холос. У ҳам бўлса электр нурига. Бунинг боиси бор: нур ҳисоблагичдан ўтмаган ҳуфя туширилган бўлиши керак.

Аэроплан кўчасидаги 40-уйда шундай қилишган. Уялмай-нетмай тўғридан-тўғри симёғочдан тушириб олақолишган. Суратга эътибор беринг-а. Бу нима? «Ихтироми» ёки кони фойдами? Бўлганда қандоқ! Хонадоннинг бу ҳаловати бузилмайдими? Бузилди. Энергия назорати инспектори 330-рақамли актни тузиб, уй бекасининг қўлига тутқазди. Бу ёғи энди нима бўлади? Ўзингизга маълум: жарима.

Бу хонадон эгалари ўз қилмишларидан пушаймон бўлишаётганмикан? Буни ҳовли эгаси Каримов, уй бекаси Каримовадан сўраш керак.

Машкура МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

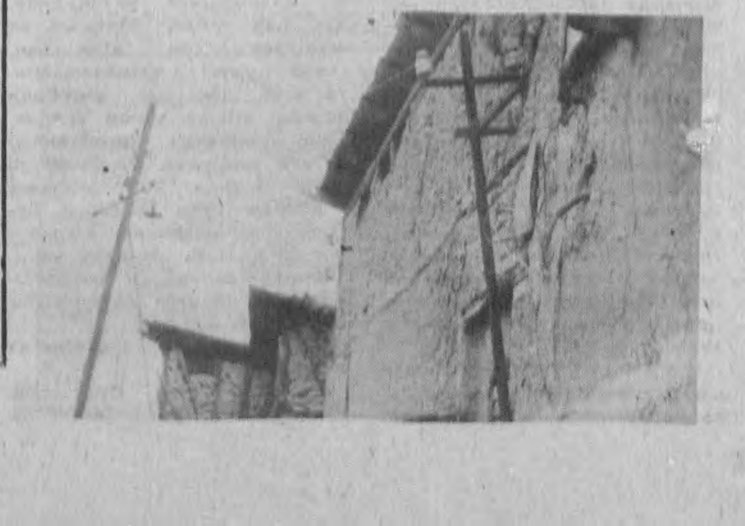

Адабиёт ва санъат

* *Буюк сиймолар*

Ҳилолий

МУМТОЗ форс-тожик адабиётининг ғазалсаро ва маснавийхон шоирларидан бири бўлмиш Бадриддин Ҳилолий тахминан 875/1470 йилда Ҳуросон Астрободида таваллуд топган.

Бадриддин Ҳилолий ибтидоий маълумотни ўз юртида олиб, ёшлик йиллари таҳсилни давом эттириб камолот чўққисига эришиш учун 897/1491 йил Мовароуннаҳр ва Хуросоннинг маърифат гулшани ҳисобланган жаннатмакон Ҳиротга келди.

Шоир Ҳиротга келиб улуғ Навоий ва ҳазрат маҳдуми Жомий паноҳида ўша замоннинг аҳли адаби янглиғ илм чашмаларидан баҳраманд бўлиб, назм риштасига сўзлар инжусини тиза бошлайди. У Абдураҳмон Жомий ва Алишер Навоий суҳбатларидан баҳраманд бўлиб, «Дēвони Фоний»дан ёд олган улуғ ўзбек шоирининг шеърларини, ҳазрат Жомийнинг рангин ғазалларини адабий анжуманларда қироат билан ўқиб, завқ аҳлининг таҳсину офаринига сазовор бўлади. Ниҳоятда кучли хотирага, камдан-кам одамга насиб этадиган қувваи ҳофизага эга бўлган буюк Ҳилолий Рудакию Фирдавсий, Низомию Аттор, Амир Хусраву Саъдий, Ҳофизу Камол ва айниқса Абдураҳмон Жомий ва бошқа замона устозларининг ўттиз-қирқ минг мисра шеърларини ёддан биларди.

Ҳилолийнинг ҳаёт ва ижодий фаолияти даври қонли урушлар ва мазҳаб талашишлар, Шайбонийхоннинг Темурийларга қарши курашлари, Сафавий ва Шайбонийларнинг қирпичоқлари ва қатлу қиронига тўғри келди. Минг афсуски, тождорлар тожу тахт талашиб, бир-бирининг бошини ейиш билан кифояланмайди. Душанбе шаҳрида 1977 йилда нашр этилган «Гулшани адаб» китобининг 84-саҳифасидаги маълумотномада жумладан шундай ёзилган: «Ҳилолий ҳам давр фитналарининг қурбони бўлди. Уни 936/1529 йил октябрь ойида Шайбонийлар шоҳи Убайдуллахон Ҳиротни забт этгач, сен шиъа мазҳабига мансубсан деган туҳмат ила қатл этди». Ҳилолийдан «Сифот-ул-ошиқин» (қарийб 2500 байт), «Шоҳу дарвеш» (1144 байт), «Лайли ва Мажнун» (3542 байт) деган маснавий йўлида ёзилган уч гўзал достон боқий қолди. «Шоҳу Дарвеш» ё («Шоҳу Гадо») ва «Сифот-ул-ошиқин» 1508 йилдан олдин ва «Лайли ва Мажнун» достони 1508—1528 йиллар орасида ёзилгандир. Ҳилолий девони асосан 6—8 байтли уч юз ғазал, ўттиз икки рубоий, саккиз қитъа ва айрим шеърий парчалардан иборат. Эътиборингизга шоирнинг ғазаллари ушбу сатрларнинг иккинчи муаллифи таржимасида илк бор ҳавола этилаётир.

Баҳриддин ТУРҒУНОВ,
Олимжон БЎРИЕВ.

Ғазаллар

То силсилайи зулфингни занжири жунундир,
Вобасталиғи бу дили девона фузундир.
Шарманда этиб моҳ ила хуршидни жамолинг,
Юзингни кўриб сийнайи гул ғарқайи хундир.
Қон бўлди дилим ҳижрати дилбар ила охир,
Кўздан сув эмас лаҳза сайин қон бурундир.
Андаки сабонинг гузари йўқ дегайлар,
Ҳоли дили бу хаста кўнгил борига чундир.
Ҳарчандки қаддинг эрди алифдек Ҳилолий,
Дўст қайғусидан эндики бирбора чу нундир.

* * *

Гоҳ солар хум ичра туз, гоҳ синдирар паймонани,
Мўҳтасиб ғавғога тўлдирди бутун майхонани.
Қайдаким бир кеча айтдим ёнмоғимдан заррасин,
Шамъни ёқдим куйдириб қилдим адо парвонани.
Қиссайи ҳажрим менинг афсонадур, бу ҳам гўзал,
Олдида айтар бирор дўстимки бу афсонани.
Ошнолардан кечиб кетмоқлигинг етмасмиди,
Айладинг ўзингга ошно мардуми бегонани.
Кутма оқиллиғни эй носеҳ Ҳилолийдан яна,
Бўл ҳушёр деб, қийнама кўп, энди сен девонани.

* * *

Жон гўзал аммо наистарманки жон десам сени,
Истарам жондан гўзал бўлса ҳамон десам сени.
Мен не дерман, ончалар ҳуснингки ҳаддан ташқари,
Ҳам буюрғилки ўзинг несен, чунон десам сени.
Жонгинам хос анчаки кетмак учун келгандурур,
Соате ўлтурки умри жовидон десам сени.
То рақиблар бўлмасин чеккан ғамимдан шодумон,
Тортибон жабрингнию ҳам меҳрибон десам сени.
Баски истарман сенинг бирла қилай деб суҳбате,
Бир сўзинг тинглаб ва юзлаб достон десам сени.
Мен оғир қиссамни сенга айтмагим душвор эрур,
Мушкилим бордурки, қандоқ қил осон десам сени?
Ҳар жабр этсанг менга ул меҳрибонликдан сара,
Эй моҳим яхши эмас номеҳрибон десам сени.
Ҳар хаёлда ёнмоғимдан сўзлаганда заррае,
Жойи ул эрдики, расвойи жаҳон десам сени.

* *Ғафур Ғуломнинг 90 йиллиги олдидан*

ЎЗБЕКНИНГ МАРД ШОИРИ

УНДА мен «Ленин учқуни» — ҳозирги «Тонг юлдузи» газетасининг ходими эдим, 1966 йилнинг июнь ойи ўрталари, муҳарририятимиз биноси у йилларда машҳур Навоий кўчасидаги баҳайбат бинода жойлашганди. Бўлим мудири шоир Раззоқ Абдурашид билан адабиёт ва санъат бўлимини бошқарар эдик.

Биз ўтирган ўттиз саккизинчи хона очилиб устоз Ғафур Ғулом билан ёзувчи акамиз Носир Фозилов кириб келди. Ғафур ака Раззоқ ака кўрсатган ўриндиққа чўкди. У киши жуда безовта, кўзларида аллақандай ташвиш юки. Ўта ҳорғин. Носир ака бўлим мудиримга «Қани шоир, бу ёққа ўтинг-чи» деб телефон гўшасини қўлга олиб шаҳарларни уловчи рақамни терди. Буюртма олувчи берган «Куда» деган сўроққа Носир ака Олмаота, Қозоғистон ёзувчилар уюшмаси, телефони фалон. Исми-шарифи писмадон деган сўзларни қотириб ташлади. Буюртмачи ким деган сўроққа «Гафур Гулям» деб қўйди. Нариги ёқдан ҳам «Гафур Гулям?» деган таажжубли овоз эшитилди.

Шунда билдимки, Носир ака ўрисча гапиришни мендан юз чандон яхши билар экан. Билмадим, айтадиган сўзини олдин ўзбекча тузиб, кейин қозоқчага ўгириб, сўнг биратӯла рус забонига таржима қилдими, ҳар ҳолда буюртма олувчининг қулоғига бўлак-бўлак бўлиб етиб борди.

Носир ака гўшакни ўрнига қўйиб, тоза ҳаводан тўйиб нафас олишга улгурмай, телефон жиринглаб қолди. Айтилган манзил уланди. Ғафур ака безовталаниб Тошкент зилзиласи ҳақида, бу офат унга қаттиқ таъсир қилгани ҳақида қозоқ адибларининг раиси Шариповга қисқа ҳисобот берди. Олмаотага невараси билан боришини, имконича ҳукумат меҳмонхонасидан жой олиб қўйишларини сўради.

Ғафур Ғулом билан Носир ака қандай тез кириб келишган бўлса, шундай шошилинч чиқиб кетишди. Буни эслашга сабаб, ўша йилларда телефонга буюртма бериш, унинг уланишини кутиш сабрли одамнинг ҳам тоқатини тоқ қиларди...

Ғафур Ғулом номини эшитган «Куда», «Кто» деб дағдаға қилувчи алоқачи аёл кейрак бўлса бу зот учун Олмаотадаги барча телефонларни улаб беришга тайёрлигини кўрсатди.

Иккинчи бир воқеа. Минг тўққиз юз олтмиш саккизинчи йилнинг қирчиллама январида Қуддус аканинг 60 йиллигини водийда тўйлаш учун йўлга чиқдик. Жўрабоши Уйғун ака. Ҳамроҳлар Пўлат Мўмин, Мавлон Икром, ёш ходим мен. Олтмишвой Қуддус Муҳаммадийнинг тўйини Қўқонда, Фарғонада, Андижонда юқори савияда ўтказдик. Бу улуғларнинг кўнглини олмасам бўлмас деб, бошдан охиригача дўстим, ажойиб ёзувчи Йўлдош Сулаймон қамишдан бел боғлаб хизмат қиляпти. Кўтар-кўтарлардан маст бўлиб, кечки пайт яна Қўқонга қайтдик. Қоронғу тушган. Негадир бирдан бу пайтда меҳмонхонада жой бўлармикин, деган ташвиш тушди. Йўлдош Сулаймон жой топилмаса қариндошимнинг уйига олиб бораман, деди. Меҳмонхонани маъқул кўрувчилар кўпайди. Шунда Уйғун ака:

— Агар Ғафур бўлганида бизга ўхшаб қаерга қўнамиз деб ташвиш тортиб юрмасди. Машинадан тушарди-ю, хоҳлаган эшикни қоқиб, уй эгасига мен Ғафур Ғулом бўламан, уйингнинг тўрини кўрсат, — дерди деб ярим ҳазил, ярим армон қилди.

Уйғун аканинг бу сўзларидан кейин ҳамма билганича Ғафур аканинг хислатларини айтиб кетишди. Уйғун акага қўшилиб, Ғафур битта эди деб хотирага якун ясашди.

Сўзидан, суҳбатидан нур ёғилиб турадиган ёзувчи Раҳмат Файзий яратган «Сен етим эмассан» кинофильмини биласиз. Фильм тайёр бўлгач, унинг номланиши устида кўп баҳс-мунозара бўлган. «Сен етим эмассан» дейилса бу ном Ғафур Ғуломнинг машҳур шеъри сарлавҳаси. Қисқаси Раҳмат Файзий не хаёллар билан ушбу сарлавҳани фильмга қўйишга рухсат беринг деб, устозининг уйига боради. Ниятини ийманиб айтади.

— Менинг шеъримни яна машҳур қиласанку, олавер сарлавҳани, — дейди Ғафур Ғулом.

Раҳмат Файзий қанот чиқариб чиқиб кетади.

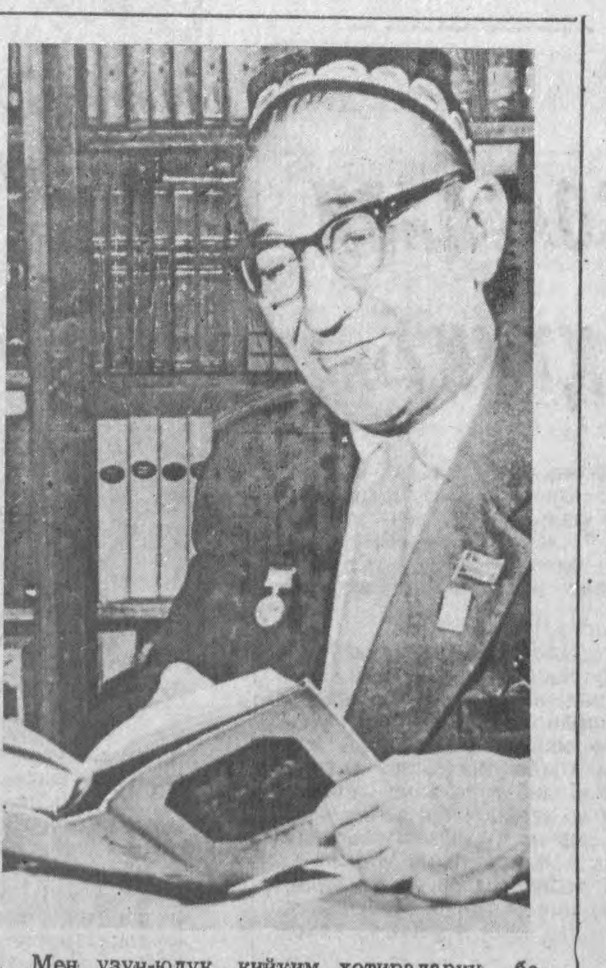

Мен узун-юлуқ, қийқим хотираларни бекорга эслатаётганим йўқ. Ғафур Ғуломнинг ҳар сўзи, ҳаракати, унинг бетакрор номи, ижоди халққа сингиб кетган эди. Қайси даврни бошдан кечирмайлик халқ номидан гапирувчи шоир бўлиш камдан-кам одамга насиб этади. Алғов-далғовли кунлар, майдонга чиқиб шовқин солишлар, исмни дуч келган рўйхатга тиқиштиришлар ўтади. Бу ҳол улуғ бобокалонларимиз бошидан ҳам ўтган. Ғафур Ғулом фақат 90 йиллигида ёдланиб қолмасдан, келажак авлодлар қад ростлаганида ҳам руҳи шерзод давраларга кириб:

Ғафур Ғулом кимлигини биласиз,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим! —
деб чорлайверади.

Ўзбекнинг мард шоиригина шундай дея олади...

Сафар БАРНОЕВ.

ҲАЁТ ШУНАҚА...

(Ҳикоя)

«НЕГА Азизахон бундай экан-а? Мен уни тушунмаяпманми? Иккинчи турмуши бўлганлиги учун шундаймикин? Ахир бор гапни ўзи эшитиб-билиб теккан эди-ку. Балки бошқага кўнгли борми? Ундай бўлса, нега очиғини айтмайди? Эҳ.., Турсунойдан-ку куйиб ўтдим, уйдан чиқиб кетишга мажбур бўлдим. Қизалоқларимни олиб Тошкентга, синглимникига келдим. Биз у ерда яхшигина яшаб тургандик, лекин синглим тушмагур, бир куни оғзини тўлдириб, бир аёлни мақтай кетди: «Ўзи олий маълумотли, гўзал, келишган аёл. Фақат унинг ҳам биринчи турмуши кўнгилдагидек бўлмаган, акажон, хўп денг, бир гаплашиб кўринг, у рози». Мен аввалига йўқ дедим, аммо учинчи марта айтганида учрашувга боришга рози бўлдим. Уни кўриб юрагимдаги кул босган чўғ аланга ола бошлади. Мен уни қизаларимга она, менга вафодор хотин бўлар деб ўйлардим, ўзимча. Менинг бу ишларим тез орада қишлоғимизга етибди ва Турсуной бир куни йўқлигимда келиб қизларимни олиб кетибди, ўша кеча мижжа қоқмай чиқдим. Фарзанд доғи жуда ёмон бўлар экан. Биз Азизахон билан учрашиб турадиган бўлдик. Ҳадемай тўй бўлди. Қаршилигимга қарамасдан Азизахон «Бизникида турамиз» деди... Азизахоннинг ота-онаси ва бир синглиси бор эди. Аввалига Азизахон билан жуда иноқ яшадик».

Маҳмуджоннинг ҳаёлларини эшик тақиллаши бузиб юборди. Почтачи хат олиб келибди. У хатни очди-да, ўқий бошлади.

«Соғинчли салом.

Ушбу саломим тез кунлар ичида Тошкентда ўйнаб-кулиб юрган дадажонимга етиб борсин.

Ассалому алайкум, дадажон!

Соғлиғингиз яхшими! Нега бизни кўргани келмайсиз. Мен сизни соғиниб хат ёзяпман. Онамлар сизни ёмон, хат ёзмайсан дедилар. Барибир мен улардан беркитиб ёздим. Адресингизни қўшнимиз Асқар ака бердилар. Бувимдан хавотир олманг, яхшилар.

Қизингиз Гулнора».

Маҳмуджон хатни ўқиб бўлгач, ўпкаси тўлиб кўзига ёш келди, уни юз-кўзларига суртиб ўпа бошлади. Шу пайт қайнонаси:

— Ҳой, кимдан экан, у? Нега индамайсиз? — деб сўраганда Маҳмуджон хатни чўнтагига солди-да туриб кетди. У кўчага чиқиб анча айланиб юрди. Кўнгли сал бўшагач уйга қайтди. Келса ҳамма овқатга ўтирган экан, бошқа уйга кириб кетди. Кетидан Азизахон кириб:

— Ҳа, нима бўлди? Мунча димоқ-фироқ қилмасангиз? — деди.

— Секинроқ, Умидни уйғотиб юборасан, ўзи яқинда ухлади, — деди жавоб ўрнига Маҳмуджон.

Кунлар шу тарзда ўта бошлади. Бир куни у эски токча орқасидан бир қанча хат топиб олди. Хатларнинг бирини очиши билан Маҳмуджоннинг ранги оқариб кетди. Чунки, уни қандайдир эркак Азизага ёзган эди. Маҳмуджон уларнинг бирига кўз югуртирди. «Азизахон! Сизга лутфан қуйидаги шеърни ўқиб чиқиб, жавоб йўллашингизни таклиф қиламан.

Айтинг, гўзалим, сиз менга
жонон бўласизми?
Юлдуз элига ой каби меҳмон
бўласизми?
Зорлик алами бизни-ку, девона
қилибдур.
Ҳусн бойлигидан этгучи эҳсон
бўласизми?

Салом билан, каминаи камтарин!!!»

Маҳмуджон бошқа хатларни ўқимади ҳам, кўз олди қоронғулашиб кетди. Негадир шу бугун хотини билан очиқ гаплашишга журъат эта олмади.

Кунларнинг бирида Азиза эрига:

— Маҳмуджон ака, биласизми, менинг бир акам бор, ўзи иқтисодчи, Андижонда яшайди — деди. — Шу киши Тошкентга командировкага келган эканлар, уйимизга таклиф қилсак, нима дейсиз? — Маҳмуджон оғзини очмасдан хотини яна жавради: — Йўқ демаслигингизни билгандим, ахир у акам-а?

Маҳмуджонга анчадан бери жумбоқ бўлиб юрган нарсалар энди ечила бошлади ва у Азиза билан очиқ-ойдин гаплашиб олишга аҳд қилди.

— Биласанми, Азиза, беш хил аёллар учун қурбон бўлсанг арзийди: олижаноб, покиза ва гўзаллар учун; ақлли, қаноатли, иффатли, вафодорлар учун; бутун ҳаракатларини ўйлаб қиладиган, эрининг борида ҳам, йўғида ҳам ҳурматлаб ва номусини сақлаганлар учун; яхши ва ёмон кунларида фидокор бўлишни ўзларига шиор қилиб олганлар учун; юзидан кулги аримайдиган, тили, кўли баракали, қадами қутлуғ бўладиганлар учун. Лекин сен ундай эмассан. Яхши хотин турмушга ҳусн қўшади. Сен бўлсанг унинг ўрнига оиланинг дарз кетишига сабабчи бўляпсан. Менинг чеккан азобларим, уқубатларим каммиди? Ким у «каминаи-камтарин», жазманингми?

— Гапларингиз ҳаммаси ёлғон, туҳмат, — йиғи аралаш деди Азиза.

— Аввалига мен ҳеч ёмон фикрга бормадим, сенга ишондим. Менинг ишончимни сен қандай оқлаганингни унинг шилқимлик билан ёзган шеърлари қўлимга тушгандан кейингина билдим.

— Йўқ, йўқ! Сиз айтганчалик эмас, ишонинг, Маҳмуджон ака! Абдусамат ака, менга кўп яхшилик қилган, шунинг учун мен уни ҳурматлайман. Шубҳангиз ноўрин.

— Бўлиши мумкин, лекин мени безовталантираётган нарса масаланинг иккинчи томони. Совуннинг кўпигидек учиб кетай деб турган оиламиз тотувлигини ўйлайлик. Унинг қотили ҳам, ҳакими ҳам иккимиз. Ҳаким бўлсак биримиз заҳарни тайёрлаймиз, биримиз уни ичирамиз. Ҳар қалай хаста оиланинг аҳволи оғир бўлса ҳам жони чиққани йўқ. Заҳар тайёр бўлса ҳам у ҳали ўз ишини бажарганича йўқ. Яъни чиқмаган жондан умид бор. Оиладан умидимни узиб юбора олмаётганимнинг энг катта сабаби — фарзандларимиз. Мен уни ҳозирги кундан то кейинғисигача ўйлайман. Мен уларни бағримга боссам, уларнинг жажжи юзларидан ўпсам, эркалатсам қувончдан оламга сиғмайман. Ҳаётда шундай одамлар борки, ҳамма нарсалари мавжуд, лекин фарзандга зор. Менда эса ўша катта давлат кўзимнинг нури, жигаргўша фарзандларим бор. Шунинг учун ҳам сенга охирги имкониятни бераман.

— Майли, нима десангиз ҳаммасига розиман, лекин фақат фарзандларингизни тирик етим қилманг. Бир куни катта бўлиб нега отам кетиб қолган, деб сўрашса уларга нима дейман? Мени деб бўлмаса ҳам фарзандларингизни деб қолинг, мен ахир бу иснодга чидолмайман.

— Майли, шу қора кўзлар учун имонимни бўлғаб кетмайман.

Шу-шу улар ярашгандек бўлиб юришди. Аммо уларнинг турмушлари, муносабатлари совуган эди.

Орадан ярим йил ўтди. Шу орада Азизахон аспирантурани тугатиб, диссертацияни ҳам ёқлаб олди. Сўнг йиққан-терган пулига машина олди. Эрини қўярда-қўймай машина ҳайдашга ундади. Энди улар ишга машинада бориб келишадиган бўлишди. Лекин кўнглига тушган хиралик тарқамас, кун сайин қуюқлашиб борар эди...

Бир куни Азизахоннинг Самарқанддаги тоғаси тўйга айтиб кетди. Эрта билан тўёналарни машинага жойлаб, куёв-қайнона йўлга чиқдилар. Маҳмуджон машинани ҳайдаркан бутун ҳаёт йўли кўз олдидан ўта бошлади. Қишлоқдаги бахтиёр болалиги, талабалик йиллари, турмушга биринчи қадам қўйиши ва қоқилиши, фарзандлари, ҳаммаси бирма-бир ўта бошлади. — «Йўқ, — ўйлади у, — одамлар ҳаёт шунақа дейишади. Лекин мен бундай яшай олмайман. Йўқ».

Маҳмуджон машинани орқага бурди. Қайнона ҳайрон эди. «Йўқ, етар энди», — дея пичирлади у яна.

Машина шиддат билан изига қайтиб, еларди.

Ҳабибулло АБДУЛМАЖИД.

* *Хорижда*

ТУНИС: ИСЛОҲОТ САМАРАЛАРИ

ШИМОЛИЙ Африкадаги Тунис охирги 6 йил ичида ўзининг қўшниларига қараганда иқтисодий вазиятини яхшилашга муваффақ бўлди. Англияда чиқадиган «Файнэншл таймс» газетасида Туниснинг сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий вазиятини таҳлил қилган мақола чоп этилган. Мақолада берилган маълумотга кўра, мамлакатдаги жиддий иқтисодий беқарорликни тугатишга қаратилган ислоҳотнинг биринчи босқичи муваффақият билан амалга оширилган.

1986 йилдан буён сарф-ҳаражатларнинг қисқартирилиши билан бюджетдаги камомад аста-секин тугатилди. Масалан, ў ўтган йили 2 фоизга тушди. Мамлакат кўламидаги пул қадрсизланиши 10 фоиздан 6 фоизга туширилди. Охирги 3 йил ичида иқтисодий ривожланиш 6,6 фоиздан ошди. Бироқ, тунислик олим Азиз Кришан Тунис фақатгина иқтисодий соҳада ривожланмоқда, деб кўрсатади.

Дунё банки ўтган йили Туниснинг тараққиёти учун 400 миллион, бу йил эса 300 миллион доллар пул ажратган. Тунис раҳбарлари олинган бу қарзлар билан мамлакатдаги иқтисодий вазиятни яхшилашга интилмоқдалар. Ҳабиб Бурқибанинг ўрнига 1987 йилнинг ноябрь ойида ҳокимият раҳбарлигига ўтган Зин ал-Абидин бен Али даврида мамлакатнинг иқтисодий вазиятига зарар келтирадиган тўс-тўполонлар содир бўлмади.

Тунисда чет эл валютаси танқислиги тугатилган. Чет эл ишбилармонлари ҳеч қандай қийинчиликсиз Тунисда сармоя ётқизмоқдалар ва келган фойдаларни валюта сифатида ўз мамлакатларига олиб кетишда қийинчиликларга учрамайдилар.

Саноат соҳасида ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун рақобатлашиш тизимига ўтилган. Айниқса чет элларга ҳар турли саноат ашёси ишлаб чиқаришга катта аҳамият берилмоқда. «Файн эншл таймс» газетасида Тунисда ўтказилаётган ислоҳотнинг иккинчи босқичида энг катта қийинчилик бўлган банкчилик тизими таҳлил этилади. Тунисда банкчилик секторида ҳаддан ташқари кўп киши ишлайди. Бунинг натижасида у ерда турли муаммолар чиқмоқда.

Банкчилик ёки иқтисодий секторни яхши билмаган кишилар тарафбозлик йўли билан ишга олинган. Шунга қарамай, охирги маълумотларга кўра, Тунисда иқтисодий вазият анча яхшидир. Масалан, ўтган йили туризм соҳасида 50 фоиздан кўп фойда олинган ва бу 1 миллиард Тунис долларига етиб борган. Бундан ташқари 3 йил ичида қишлоқ маҳсулотининг унумдорлиги ортган. Бу ҳам Тунис миллий даромадига катта фойда келтирган. Бироқ, бюджетдаги етишмовчилик вазирларни чуқур ташвишлантирмоқда.

Тунислик ишбилармонларнинг либерал импорт сиёсатидан фойдаланиб ҳаддан ташқари хорижий молларни келтириб сота бошлаши Тунис иқтисодиётига зарар келтирмоқда. Тунислик ёшлар ҳукуматнинг исрофгарчиликка йўл қўймаслигини ва ислоҳотлар ўтказилаётганда халққа тўлиқ маълумотлар берилишини истамоқдалар. Шундай қилиб Тунисда иқтисодий соҳада ўтказилган ислоҳотлар соясида анча олға кетишлар кўзга ташланмоқда.

(«Садо», «Озодлик» радиостанцияси эшиттиришлари асосида).

* *Саҳна усталари*

«ХАЛҚ ҲУРМАТИ МЕНГА ЕТАДИ»

ТЎТИ Юсупова... Серқуёш Ўзбекистонимизда бу аёлни танимайдиган, у ижро этган саҳна образларини кўрмаган ўзбек бўлмаса керак.

Эсимда, бола эдим. Ўшанда илк хотирамда қолган ва мени ўзига мафтун этган саҳна образи бу — Ҳамза номли театр саҳнасида Тўти Юсупова ижросида жонланган Сотти роли эди. Дарвоқе, республикамизда бу образни, хусусан Тўти опа жонлантирган тимсолларни кўрмаган, уни севиб кўрмаган томошабин бўлмаса керак.

У яратган тимсолларни санайверсанг адашиб кетасан киши. «Келинлар қўзғолони»да Сотти, «Афандининг беш хотини»да Жаннатхон, «Қотил» пьесасида муштипар она, «Ер ёнганда» асарида Чевар, «Биллурдаги доғ»да меҳрибон, софдил буви, «Қиёмат қарз» асарида эса ёлғиз фарзандини урушга жўнатиб, охири уни кута-кута фарзанд доғида адои тамом бўлган Зеби хола, «Мозийдан бир саҳифа» видеофильмида адиб Абдулла Қодирийнинг рафиқаси тимсоли каби яна бир қанча театр ва видеофильмларда 100 дан ортиқ образлар яратди.

Тўти опанинг ажойиб одати бор. Ўта камтарин. Қолаверса, шарқона аёлларга хос бўлган хислатларни ўзида мужассамлаштирган. «Халқим мени, санъатимни ҳурмат қилади, севади. Шуни ўзи етади менга», дейди у камтарона.

Санъаткорнинг бўш вақти жуда кам бўлади. Тўти опа эса вақтдан унумли фойдаланиб, бўш вақт топилди дегунча тикиш-бичиш ишлари билан машғул бўлади. У тиккан сифатли кўйлакларни кўрган ҳар бир киши қўл-кўзинг дард кўрмасин дейди.

— Агар кишининг ўзида меҳнатга иштиёқ бўлса, у ҳаммасига вақт топади, — дейди санъаткор. Менинг шу даражада обрў-эътибор, ҳурмат топишимда турмуш ўртоғим Мирғиёс Соатовнинг хизматлари катта. Одамнинг ўзида иштиёқ бўлишида оиласи катта роль ўйнайди. Агар оиланг тинч, соғлом бўлса, ана шунда ишлагинг келади. Фақат шундагина сен театрга ҳам, радиога ҳам, ойнаи жаҳонга ҳам, пазанда уй бекалигидан меҳрибон оналиккача, бари-барисига вақт топасан. Ҳаёт дангасаликни ёқтирмайди. Сал эриндингми, тамом. Ё севган ва умрингни бағишлаган касбинг ўлади ёки оиланг барбод бўлиб, одамгарчиликдан чиқасан.

У санъаткор бўлганидан, шу санъат йўлини танлаганидан мамнун. Сабаби ҳавас қилгулик оиласи, ширин-шакар неваралари ва севимли касби бор. Қолаверса у ижро этган Сотти, Чевар, Зеби хола образларининг ўз мухлислари бўлиши санъаткор учун қандай бахт!

Дилдора ОРИПОВА.

● СУРАТДА: Ўзбекистон халқ артисти Пўлат Саидқосимов ва Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артист Тўти Юсупова «Келинлар қўзғолони» томошасида.

НАФОСАТ ВА МАҲОРАТ КЕЧАЛАРИ

Мумтоз шоирлар ойликларини ўтказишда бу марказ дастлабки бой тажриба орттирди. Чиндан ҳам Тошкентдаги Лутфий номли ўрта мактаб педагогика жамоаси хайрли ишга қўл уриб, ўзбек мумтоз адабиётимизнинг йирик намояндаларини мадҳ этувчи шеърият байрамларини уюштириш ташаббуси билан чиққан эди.

Нафосат ва маҳорат кечаларини ўтказишга билим даргоҳи ҳузурида ташкил этилган «Маданий меросга ихлос» маркази бошқош бўлмоқда. Иқтидорли ўқувчи-ёшлар учун мўлжалланган ушбу марказ йўли билан кенг қамровли иш дастури режали асосда амалга ошириб борилмоқда. «Навоий ойлиги»дан бошланган бундай маданий тадбир ўқувчиларнинг кўҳна маданий меросга бўлган қизиқишларини янада оширишда муҳим маърифий восита бўлиб хизмат қилмоқда.

«Ясавий ойлиги», «Улуғбек ойлиги»ни ҳам қобилиятли болалар катта тайёргарлик билан ўтказдилар. Ўзбек шеъриятининг маликаси Нодира таваллудининг 200 йиллигига бағишланган «Нодира ойлиги» ҳам шеърият байрамига айланди. Ушбу ойлик давомида «Давр Нодираси» деган муаммоли илмий дарс ҳам уюштирилди. «Буюк алломалар даврасида» деган дарс эса ўқувчиларнинг қизғин баҳси руҳида ўтди.

Марказнинг маданий меросни ўрганишга даъват этувчи бу каби ибратли фаолияти мактабнинг «Ижод гулшани» журналида ёритилмоқда.

Акбар АЛИЕВ.

** Акс садо*

«КУРАНТ СОАТЛАРИ ЯГОНА ВАҚТМИ?»

«ТОШКЕНТ оқшоми» газетасининг шу йил 16 апрель сонида юқоридаги сарлавҳа остида эълон қилинган мақола билан танишиб чиқиб, ўз фикримизни баён этишга жазм қилдик. «Ҳар нарсанинг ўз вақти бор», «Вақт соати етганда», «Вақтинг кетди — бахтинг кетди» каби кўплаб иборалар, мақоллар инсоннинг вақтга бўлган жиддий муносабатини билдиради.

Кун-тун алмашуви, фасллар, даврлар ўзгаришида вақт меъёри тушунчаси пайдо бўла бошлаган. Олам, замин, одамзоднинг ёши миллиард, миллион, минг ва дақиқалар тушунчасида мазмун ҳосил қилади. Илм-фан тараққиёти оқибатида вақтга бўлган талаб ошди. Чунки айрим жараёнларнинг кечиш даври вақтнинг ниҳоятда кичик оралиқларида содир бўлади. Ўз навбатида вақт меъёрида аниқ қийматларга эга бўлмоқ, ҳамма учун ягона вақт аниқлигини белгиламоқ, уни сақламоқ долзарб вазифадир. Ўтмишдан то шу кунгача вақт меъёрини такомиллаштириш икки услубда ривож топиб келган. Бири қуёш, сайёралар ва юлдузлар ҳаракатини ўрганиш, иккинчиси эса бу турли-туман соат қурилмаларини яратиш ва уларни мукаммаллаштириш бўлган.

И. Ньютоннинг «Математика ибтидоси» китобида таъкидланганидек, табиатда аниқ вақтга асос бўла оладиган мутлақ, қатъий тебраниш даврли ҳаракат бўлмаса керак, деган гумони ҳозирча ўз тасдиғига эга бўлиб қолмоқда. Шунинг учун юқорида қайд қилинган икки услуб бир-бири билан уйғунлашиб, вақт меъёрини аниқлашда янгидан-янги марраларни эгалламоқда.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси астрономия институти ўзининг 120 йиллик фаолияти давомида кўп ишларни амалга оширмоқда. Институтнинг вақт бўлимида юлдузларни бевосита кузатиш билан аниқланган вақт, ер куррасидаги кўплаб «Вақт хизмати» марказларидан қабул қилинаётган аниқ маълумотлар билан қиёсланиб, шу бўлимдаги вақтни ўн даражаси минус ўн икки аниқлик қиймати билан таъминловчи рубидиево қурилмаси кўрсаткичлари билан солиштирилиб, вақт аниқлиги таъминланмоқда. Жаҳондаги кўплаб мамлакатларнинг «Вақт хизмати» марказлари бир-бирлари билан доимий равишда маълумотлар алмашиб турадилар. Ҳамдўстлик давлатларининг «Вақт хизмати» маълумотлари Москва яқинидаги Вақт ва фазо меъёри институтида жамланиб, таҳлил қилинади. Ўз навбатида бу марказ Франция ва Америкадаги вақт муаммолари марказлари билан баҳамжиҳат заминимиз учун аниқ вақт меъёрини яратади.

Кундалик ҳаётимизда ҳар дақиқада вақтга мурожаат қиламиз ва кўп ҳолларда унинг аниқлиги маълум даражада ҳаётимизга ўз таъсирини кўрсатади. Шубҳасиз, аниқ вақтга доимо зарурат сезамиз. Асримизнинг бошида тўплардан отилган ўқ овозлари, хусусан ҳамма учун туш вақтини билдирган. Тошкент қўрғонида қарийб йигирманчи йилларгача бундай ишлар амалга оширилган. Санкт-Петербургда, Петропавловск қалъасидан ҳануз туш пайтини билдирувчи тўп овози эшитилиб туради.

1926 йилда Тошкент расадхонасининг директори М. Субботин (кейинчалик у Санкт-Петербургдаги назарий астрономия институти директори бўлиб ишлаган) Ўрта Осиё ишлаб чиқариш кучларини ўрганиш анжуманида аниқ вақт маълумотларини Тошкент радиоси орқали муттасил маълум қилиб туришни таклиф этади. Етмишинчи йилларнинг охиригача бундай хабарлар бериб турилади. Сўнгги даврларда эса бу асосан марказий телевидение ва радио орқали амалга оширилди.

Ҳозирги кунда, давлатимиз ўз мустақиллигини қўлга киритган бир даврда аҳолининг кўп қиррали кундалик эҳтиёжида аниқ вақтдан доимий равишда хабардор қилиб туриш учун барча имкониятлар мавжуд. Собиқ Иттифоқнинг аниқ вақт маълумотларини тарқатувчи манбалардан бири Тошкентда жойлашган бўлиб, у аниқ вақтни давлатимиз миқёсида назорат қилиш имкониятига эгадир.

«Вақт хизмати» маълумотларига созланган Тошкент курантининг миллари ҳар куни маълум вақтларда «ойнаи жаҳон» орқали кўрсатилса ва унинг бонги давлатимиз узра жаранглаcа ҳам рамзий, ҳам амалий жиҳатдан ажойиб бир тус олган бўларди.

Акбар АЛИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Астрономия институти директорининг ўринбосари.

Саидбаҳром АЗИЗОВ,
фалакшунос.

** Ҳукм ўқилди*

ТАЛОНЧИНИНГ «КУНИ» БИТДИ

ЧИЛОНЗОР туманидаги 10-даҳа, 24-уй лифтида тасодифан (балки атайин) бир йигит ёлғиз аёл киши билан юқорига кўтарилаётганда ёнидан пичоқ чиқариб унга ўқталди. Кичкинагина лифт ичида кўзлари бўриникидай чақчайиб турган, қўлидаги пичоғи чироқнинг хира нурида ҳам ялтираётган йигитнинг важоҳатидан қўрққан Циганкова (жабрланувчининг фамилияси шундай экан) 880 сўм пулини бериб-гина эсон-омон уйига етиб олди.

Ўзини ҳурмат қилган (ким айтди сизга ўғрию талончида ғурур йўқ деб) ўғрию талончи, ҳатто оёғидан сочининг толасигача қуролланган бўлсада бир-бир қонундан четга чиққан жойига қайтиб қадамини босмайди. Отабек Исроилов ўша 1000 сўмга яқин пулни қўлга киритган лифтини ўзининг фаолият майдонига айлантириш ишқида ёна бошлади. Ниҳоят у кутган кун келди. Яна лифтда Михайлова фамилияли аёл билан ёлғиз қолган «ўғлон» унинг қўлидаги кийимини юлиб олиб қоча бошлади. Лекин бузоқнинг югургани сомонхонадан нарига ўтмайди. Милиция ходимлари ўғрилик бобида «жавлон» уришга улгуролмаган Отабек Исроиловни ашёвий далиллар билан қўлга туширдилар.

Чилонзор тумани халқ судининг Асрор Соатов раислигида ўтган суд мажлисида фуқароларнинг шахсий мулкини очиқдан очиқ талон-тарож қилиш йўлига тушиб олган Отабек Исроилов Ўзбекистон жиноят мажмуасининг 127-модда, 2-қисми билан 8 йилга озодликдан маҳрум қилинди.

Забиҳилло МУҲАММАДЖОНОВ,
ҳуқуқшунос.

«Пахтакор» «Малика» меҳмони

СПОРТНИ ким севмайди дейсиз? Айниқса футболни. Мустақил Ўзбекистонимизнинг донғини янада кўкларга кўтарадиган ҳам ана шу спортчиларимиздир.

Кейинги вақтда спорт командаларининг ижтимоий аҳволи бирмунча муаммога сабаб бўлаётир. Биргина спортчининг бошқа бир вилоят ёки давлатга бориб келиши учун қанчадан-қанча маблағ керак. Мана шундай ҳаражатларни қоплашда шаҳримиздаги йирик корхоналарнинг раҳбарлари спортчилар манфаатини ўйлаб уларга ҳомийлик қилишни ўз зиммаларига олаётирлар. Шундайлардан бири «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси «Пахтакор» футбол командасига ҳомийлик қилишни ўз зиммасига олди. Шу муносабат билан команда аъзолари корхонада меҳнат қилаётганлар билан яқиндан танишиш мақсадида улар ҳузурида меҳмонда бўлишди.

Корхона команда учун 3 миллион сўмдан 5 миллион сўмгача пул билан, ҳамда улар учун асосий спорт костюмлари ва махсус спорт кийимларини тикиб беришни зиммаларига олишди.

Футболнинг ашаддий ишқибозлари бўлган Маҳаммадамин Обидов бошчилигидаги 3-тикувчилик цехи учрашув чоғидаёқ ўз совғаларини тақдим этдилар.

Санъаткорлар орасида ҳам футболга қизиққанлари кўп экан. Учрашувдан дарак топган Ўзбекистон халқ артисти Ғуломжон Ёқубов футбол ҳақидаги хотираларидан гапириб бериш билан бирга чарм тўп усталари учун шўх куйқўшиқлар ҳам ижро этиб берди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ольга Куценко ва Бутуниттифоқ танловлар совриндори Павел Борисовлар ҳам ўз санъатларини намойиш этдилар.

Учрашув еўнгида команданинг бош тренери Баҳодир Иброҳимов корхона раҳбарларига, ишчи-хизматчиларига ва санъаткорларга катта ташаккур изҳор этди.

Корхона мутасаддилари эса меҳмонлар учун тайёрланган махсус совғаларини тақдим этишди.

Гулзода АБДУЛЛАЕВА.

● СУРАТЛАРДА: «Пахтакор» командасининг «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасидаги учрашувидан лавҳалар.

Равиль Шамсутдинов суратлари.

** Соғлиғингиз қандай?*

ҲАДЕБ ДИҚҚАТ БЎЛАВЕРМАНГ

ХАФАҚОН (гипертония) касаллиги кейинги 25—30 йил мобайнида ер юзида асосий ривожланган мамлакатларда кўп тарқалган касалликлар қаторидан ўрин олиб келаяпти. Юрак, қон-томир касалликлари меҳнатга қобилиятсизликни туғдирувчи, ногиронликка энг кўп олиб келувчи касаллик ҳисобланади. Кўп йиллик тажриба, кузатишлар шуни кўрсатадики, бемор фақат шифокор ёзиб берган дори-дармонларни истеъмол қилибгина қолмай, балки уйда, ишда, кўчада, айрим қоида ва режаларга риоя қилиши керак, Жумладан ўзини тута билиши, диққат бўлавермаслик, гўштли, консерваланган, аччиқ нарсалардан тайёрланган озиқ-овқатлар, тузланган нарсалардан эҳтиёт бўлиши лозим.

Шифокор тавсия этган дори-дармонларни палапартиш ичавериш кўнгилдаги натижани бермайди. Бемор ўзига яхши таъсир қиладиган дорини танлаб олиши керак. Чунки битта дори ҳаммага ҳам бир хил таъсир қилавермайди. Агарда аввалига яхши таъсир қилиб келаётган дори кейинчалик сизга таъсир кўрсатмай қўйса, уни ўзгартириш керак ёки 2—3 кун пешобни кўпайтирувчи доридан истеъмол қилиш зарур. Сабаби хафақон касаллигида қон-томир деворларига ош тузлари (натрий тузлари) ўтириб қолади, ўз атрофига сув моддаларини йиғиб, қон-томир деворларининг сувга бўкиб қолиш ҳолатини юзага келтиради. Бундай ҳолатда дориларнинг таъсири жуда камайиб кетади. Пешобни кўпайтирувчи дорилар сув моддалари билан қўшилиб тузларнинг бадандан чиқиб кетишини таъминлайди ва таъсири камайган дорилар яна олдингидан яхши таъсир қила бошлайди.

Хафақон касаллигида ишлатиладиган дориларни овқатдан олдин истеъмол қилиш тавсия этилади, сабаби овқатдан кейин истеъмол қилинган дорилар ошқозонда овқатлар билан қўшилиб кетади ва сўрилиш даражаси йўқолади. Кўп ҳолларда шифокорларимиз дорини ёзиб берганда бир донадан 3 маҳал ичилади деб ўрганиб қолишган. Ваҳоланки, истеъмол қилинган дори миқдори беморнинг оғирлигига боғлиқ бўлиши керак. Агарда беморнинг оғирлиги 65—70 килограммдан кўп бўлса у 1,5—2 донадан ичиши лозим. Шундагина дори таъсири одамга сезилади.

Хафақон касали бўлган бемор доимий равишда қон босимини туширадиган дори ичиб туришдан ташқари, уйқуга ётишдан олдин ҳам дори истеъмол қилиши керак, чунки кўпинча кечқурун кучли таомлар истеъмол қилинади. Шу сабабли қон босимининг кўтарилиб кетиши ва нохуш оқибатлар асосан кечалари учрайди. Бу ҳолат беморнинг кечқурун кучли таомлар истеъмол қилмаслигини тақозо қилади. Бундан ташқари хафақон касаллигида ишлатиладиган дорилар беморнинг уйқусини ҳам яхшилайди, киши эрталаб ўзини тетик, яхши ҳис қилиб туради.

Бемор ўз қон босимини ўзи ўлчай олиши мақсадга мувофиқдир. Сабаби ҳар гал бош оғриганда ёки киши ўзини ёмон сезганда қон босимини ўлчаб кўриш керак. Агарда бош оғриғига қарши дори ичилаверса ва бу вақтда қон босими ошган бўлса, бемор юқори босимга ўрганиб қолади. Натижада қон босим кўтарилганда бош оғримайдиган бўлиб қолади. Шундай беморлар ҳам борки, қон босими 220/240 миллиметр симоб устунига кўтарилса ҳам бош оғриғини сезишмайди. Бундай юқори босим билан юриш ачинарли оқибатларга олиб келади.

Юқоридаги тавсияларга амал қилиб ўз қон босимини 140/90 миллиметр симоб устуни миқдори атрофида сақлаб юрган инсон умрининг охиригача ишга яроқли бўлиб қолади. Келтирилган тавсияларга амал қилганига қарамасдан қон босими тушмаса беморнинг танасига игна билан дори юбориб даволаш керак ёки касалхонада ётиб даволаниши шарт. Қон босимим пастга тушди деб дори истеъмол қилмай қўйиш ҳам хатодир. Чунки қон босими дори ичилмаса яна кўтарилиб кетади. Шунинг учун бир меъёрда кунига бир марта ёки эрталаб ва кечқурун ўзингизга яхши таъсир қиладиган доридан битта ёки иккита ичиб ётиш мақсадга мувофиқдир. Бунинг устига маслаҳатимиз шу: ҳар нарсага ҳадеб диққат бўлаверманг.

И. ТОЖИЕВ,
ички касалликлар шифокори.

** Билиб қўйган яхши*

ҚОН ТОЗАЛОВЧИ ЖОНЗОТ

БАҲОР келди дегунча баъзи кишилар тиббиёт зулугини излаб қоладилар. Бунинг боиси бор, албатта. Зулук солувчи кишилардан сабабини сўрасангиз «Ҳаром қон тинчлик бермаяпти, юз-қулоқларим лўқиллаб оғрийди, зулук солдирмасам яра тошиб кетади» деб жавоб беришади.

Ҳаром қон ҳақиқатан ҳам бор. Буни тиббиёт тажрибалар асосида тасдиқлади. Томирларнинг «деворлари» шамоллаши, яллиғланиши сабабли унинг айрим қисмларида тўсиқлар юзага келади. Оқибатда қон томирдан нормал ўтмайди. Солинган зулук тўсиқни излаб топади ва қуйилиб қолган қонни сўради. Шунда қоннинг юриши мўътадиллашади.

Бундан бир неча ўн йиллар муқаддам айрим хасталикларни даволашни зулукларсиз тасаввур этиш қийин эди. Улардан жуда кенг миқёсда, юрак касаллигидан тортиб, бўғиң хасталикларини даволашгача фойдаланиларди. Зулукларни муайян даражада фан-техника тараққиётининг қурбони деса бўлади. Аммо бир неча йил муқаддам бир қатор Ғарбий Европа мамлакатлари ва Америка Қўшма Штатларида улар яна эл оғзига тушиб қолди. Бунга Уэльсда зулукларни ўрганиш ва кўпайтириш бўйича махсус лаборатория ташкил этган инглиз шифокори Рой Сойернинг илмий тадқиқотлари туртки бўлди. У техника ва доришуносликнинг энг сўнгги ютуқлари ҳам кўҳна зулуклар ўрнини боса олмайди, деган хулосага келганди. Сойер тажриба йўли билан бу жониворларнинг асосий сири уларнинг нодир жиҳатлари бўлган сўлакларида эканлигини исботлади. Юрак-қон томирлари, гипертония хасталикларида жарроҳлик аралашувидан сўнг қон айланишини тиклаш, шунингдек бир қатор бошқа хасталикларда зулуклардан фойдаланиш мумкин.

Яқинда зулуклар асосида янги дори тури «Пиявит» яратилди. Бу дори тромболитда, парицонхотирликка қарши, қон босимини пасайтиришда малҳамдир.

Шуни айтиб ўтиш кераки, тиббиёт зулуги Украина, Молдова, Кавказда кўплаб учрайди. Москвада махсус биофабрикада зулуклар бор. Корхонадан олинган зулуклар махсус шиша идишларида сақланади. Идишдаги сувни ҳар куни янгилаб туриш лозим. Ҳар бир зулукка бир марта қон сўрдирилади, холос. Бундай пайтда у ўзидан қонни ивитмайдиган гирудин ферменти ишлаб чиқаради. Зулукни қуритиб, асалга солиб яланса томоқ оғриғини қолдиради, буйракдаги тошларни майдалайди. Уни туйиб суркалганда эса доғларни кетказади.

Зулук қўйгандан кейин совуқ сув ичмаслик керак. Аччиқ, шўр нарсаларни истеъмол қилиш ҳам ярамайди. Аввал беморнинг аъзоси қизаргунча ишқаланади, сўнг зулук қўйилади.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,
доришунос.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЦИРКИ» РЕСПУБЛИКА БИРЛАШМАСИ

ТОШҚЕНБОЙ ЭГАМБЕРДИЕВ НОМИДАГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Хадра майдони)

6, 7 МАЙ СОАТ 18.00 да

8 МАЙ СОАТ 14.00 да

9 МАЙ СОАТ 12 ва 15.00 да

КАТТА БАЙРАМ ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

(2 бўлимда)

Дастурда ўргатилган итлар, жонглёр, гимнастикачилар ҳалқа айлантирувчилар ва масхарабозлар гуруҳи қатнашадилар.

КАССА СОАТ 10 дан 18.00 гача ИШЛАЙДИ.

Оммавий талабномалар қабул қилинмоқда.

Қишлоқ жойлардан тушган талабномалар навбатдан ташқари қабул қилинади.

Чипталар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Цирк фойесида шошилинч сураткашлик ишламоқда.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

ТОШКЕНТ РЕСТОРАНЛАР ТРЕСТИ

ОФИЦИАНТЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН ГУРУҲГА

Маҳаллий миллат йигитларини, шунингдек Армия хизматини ўтаб қайтган, 25 ёшгача бўлган, ўзбек ва инглиз тилларини биладиган йигитларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Энг кам иш ҳақи миқдорида стипендия тўланади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Бобур кўчаси, 22 «а» уй.

ХУСУСИЙ ХОНАДОНЛАРДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛУВЧИ ВА ЁНИШ МАҲСУЛОТЛАРИ ДУДБУРОНГА ЧИҚИБ КЕТУВЧИ ГАЗ АСБОБЛАРИДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ

ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ТОШГАЗ» БОШҚАРМАСИ

1993—94 ЙИЛЛАРДАГИ ИСИТИШ МАВСУМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ МУНОСАБАТИ БИЛАН

МЎРИ ТОЗАЛОВЧИЛАР ТУМАНЛАР БЎЙЛАБ РЕЖАЛАШТИРИЛГАН ҲОЛДА ГАЗ АСБОБЛАРИНИНГ ДУДБУРОНЛАРИ ВА ШАМОЛЛАТИШ КАНАЛЛАРИНИ ЯЛПИ ТЕКШИРИШДАН ЎТКАЗИШЛАРИНИ

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР КЎНГИЛЛИ ЎТ ЎЧИРУВЧИЛАР ЖАМИЯТИ — МИРОБОД, ШАЙХОНТОҲУР, А. ИКРОМОВ, М. УЛУҒБЕК, ЧИЛОНЗОР туманларида;

— «СТРОЙРЕМБИТ» хўжалик ҳисобидаги участкаси — СИРҒАЛИ, ЮНУСОБОД туманларида;

— «ЯНГИОБОД» корхонаси — ҲАМЗА, ЯККАСАРОЙ, С. РАҲИМОВ, БЕКТЕМИР туманларида.

Дудбуронларни текшириш, уларни ҳар эҳтимолга қарши кўрикдан ўтказиш ва таъмирлаш масалалари юзасидан яшаш жойингиздаги туман газ хизмати идоралари, шунингдек, Тошкент шаҳар кўнгилли ўт ўчирувчилар жамиятига — Тошкент шаҳри, Красновосточная кўчаси, 114-уй, «Стройрембит» хўжалик ҳисобидаги участкасига — Тошкент шаҳри, Лангар кўчаси, 161-уй; «Янгиобод» корхонасига — Тошкент шаҳри, Алиев кўчаси, 72-уйга мурожаат қилишингиз лозим.

Дудбуронлар ва шамоллатиш каналларини текшириш билан шуғулланувчи ходимлар ўз ёнларида белгиланган намунадаги шахсини тасдиқловчи гувоҳномани олиб юришлари лозим. Амал қилиш муҳлати ўтиб кетган гувоҳномалар ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

Дудбуронларнинг ишга яроқлилиги тўғрисидаги хулосаномалар туман газ хизмати идораларига ўз вақтида топширилмаган тақдирда 1993 йил 15 октябрдан кейин ёниш маҳсулотлари дудбурон орқали чиқариб юбориладиган газ асбоблари туман газдан фойдаланиш хизмати ходимлари томонидан огоҳлантиришсиз узиб қўйилади.

«ТОШГАЗ» БОШҚАРМАСИ.

ТЕАТР

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 5/V да **Спартак** (18.00), 6/V да **Флория Тоска** (18.00), 7/V да **Щелкунчик** (18.00).

50-ҳунар-техника билим юрти томонидан **Жамшид Ботирович Ёқубов** номига берилган Г—044954 номерли йўқолган

ДИПЛОМ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

СОТИЛАДИ

● Умумий овқатланиш корхоналари учун 6 $м^3$ ҳажмдаги музлатиш камераси, ШХ—0,8 номли музлатиш шкафи, МИМ—300 электр гўшт майдалагичи, асбостал номли автопрокладка материали; асаларилар яшайдиган қутилар, мум катаклари, асбоб-анжомлар мажмуи, «Радуга—704» рангли телевизори, пайвандлаш аппарати сотилади. 74-94-77 телефонига кечки пайт қўнғироқ қилинг.

«Саратон» фирмаси жамоаси шу фирма директори **Равшан Анварович РАСУЛОВнинг** фожиали ҳалок бўлганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик изҳор қилади.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй. Буюртма Г— 173 19899 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, Қоғоз бичими А—2. Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30

■ Босмага берилди 11.45. Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6